

LETO XXII. Štev. 42

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934. MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Eisenhowerjev veto na zakon o določanju cen zemeljskega plina

To je za Trumanom drugi primer, da je predsednik ZDA odklonil zakon, ki ga je Kongres izglasoval

Washington, 19. febr. (Tanjug). S tem, da ni hotel podpisati zakona, po katerem vlada ne bi več določala cene zemeljskega plina, je storil Eisenhower po splošnem mnenju zelo važen ukrep, ki bo povečal njegov in vladni ugled. To je za Trumanom drugi primer, da je predsednik ZDA odklonil zakon, ki ga je Kongres izglasoval.

Teoretično lahko Kongres razveljavi predsednikov veto in ponovno izglasuje isti zakon, toda z dvotretjinsko večino. To pa je praktično nedosegljivo glede na neugoden odmev, ki je nanj zadel zakon, in zato, ker je bil v obeh domovih Kongresa izglasovan z nezadostno večino.

Z uporabo zakona, proti kateremu je Eisenhower uporabil veto, bi družbe za izkoriščanje zemeljskega plina naprtilo potrošnikom nove izdatke v približnem znesku ene milijarde dolarjev. Eisenhowerjev veto je z eno potezo prinesel predsedniku naklonjenost 21 milijonov volivcev in hkrati utrdil pristaše njegovega drugega

SKUPŠČINA ZVEZNE DELAVSKE ZBORNICE CGIL V TRSTU

ZA ENOTNOST DELAVSTVA

Trst, 19. febr. — V dvorani kina »Nazionale« se je danes zaključila ustanovna sindikalna skupščina Zvezne delavske zbornice, CGIL, katere se je v imenu 27.000 delavcev udeležilo 596 delegatov. Na skupščini so govorili poudarjali nujnost enotnosti delavskega razreda ne glede na idejno prepričanje, kajti le od enotnega nastopa je odvisno, ali bodo delavci dosegli uspehe v borbi za izboljšanje svoje življenjske ravni, za spoštovanje pravic in svoboščin delavskega razreda itd.

Na današnjem zasedanju so delegati odobrili predložene resolucije, v katerih zahtevajo obnovo trgovinske mornarice, vzpostavitev tradicionalnih pomorskih prog, ustanovitev integralne proste cone ter obnovo tržaškega gospodarstva sploh. Prav tako so tudi soglasno odobrili resolucijo, v kateri protestirajo proti razdelitvi odlikovanja za hrabrost vojnemu zločincu Collottiju.

Delavci so nadalje izvolili izvršno komisijo, v kateri so zastopani predstavniki vseh sindikalnih struj, tudi bivših članov razrednih sindikatov in neorganiziranih delavcev. Izvolili so še 8 delegatov za kongres CGIL, ki bo prihodnje nedeljo v Rimu.

Po zaključku zasedanja je bilo javno zborovanje, na katerem je govoril poslanec in zvezni tajnik CGIL Santi o pomenu priključitve tržaških delavcev k tej organizaciji, ki zastopa v Italiji nad pet milijonov delavcev. Santi je poudaril, da je treba pozabiti na vse spore v preteklosti, da je glavna naloga, ki se postavlja danes pred tržaške delavce, da

VREMENSKA NAPOVED

za ponedeljek, 20. februarja.

Pretežno oblačno, predvsem v osrednji in vzhodni Sloveniji ponovne snežne padavine, pozneje prehodne delne razjasnitve. Najvišje nočne temperature med -5 in -10, na Primorskem do -2. Najvišje dnevne med 0 in -3, na Primorskem do +4. Zjutraj do kotlinalnih zamegleno, v gorah snežni plazovi.

Snežne razmere: Planica 45 cm, Jezersko 45, Ljubljana 20, Slovenj Gradec 34, Celje 44, Maribor 37, Murska Sobota 38, Novo mesto 45 cm snega.

in mnogi novinarji menijo, da je bil to v zadnjih 15—20 letih najhujši pritisk na Kongres. Predsednik ZDA je mislil tokrat neposredno na poskus, da bi podkupil senatorja Caseja, čigar primer se ni bil pojasnjen do roka, ki ga ameriška ustava dopušta Eisenhowerju, da podpisuje zakon.

Poseben senatni odbor, ki ima ogromna pooblastila, ni mogel pojasniti, ali je moč prispevek 2500 dolarjev, ki ga je dala za volilni sklad tega senatorja največja družba za zemeljski plin, smatrati za poskušeno podkupovanje ali pa za nagrado za njegovo pripravljenost, da bi glasoval za omenjeni zakon. Mnogo važnejše je vprašanje, ali so dobili kaj denarja tudi drugi senatorji. To sodi v pristojnost drugega senatnega odbora, ki bo vzporedno s sodiščem proučil vso dejavnost lobistov v zvezi s pripravljanim zakonu o zemeljskem plinu. Bistvo besedila Eisenhowerjevega pisma, s katerim je odklonil svoj podpis na zakon, izraža podobne domneve in postavlja vso zadevo kot predmet splošne pozornosti v zelo resne okvire.

mandata v prepričanju, da bo sedanji predsednik ZDA privolil v ponovno kandidacijo. Senzacionalni odmev vesti, ki so jo ves dan oddajale televizijske in radijske postaje, časniki pa objavili na prvih straneh, presojajo politični krogi kot najučinkovitejšo predvolilno kampanjo za Eisenhowerja.

V skladu s taktiko, odkar je prevzel predsedniške posele, da čimvečkrat nastopi kot izvenstrankarski poglavar države, je Eisenhower v vprašanju zakona o določanju cen zemeljskega plina nastopil proti koristim večine članov Kongresa obeh strank. Od 47 republikanskih senatorjev je namreč glasovalo za zakon 31, od 49 demokratskih pa 23. Huda udarec je bil s tem zadan voditelju republikanske manjšine v Senatu Knowlandu in voditelju demokratske večine Johnstonu, ki sta se zelo odločno zavzemala za to, da bi zakon čimprej uveljavili in v tem smislu pritiskala na ostale senatorje.

Eisenhower je uporabil veto proti zakonu, sprejetem v Kongresu ob močni intervenciji lobistov (nekakšni politični mešetarji, op. uredn.), ki so za »prepričevanje« članov Kongresa porabili v dveh letih nad pol milijon dolarjev. Nekateri člani Kongresa

pritegnejo v svoje vrste vse doslej še neorganizirane delavce ne glede na njihovo narodnostno ali politično prepričanje.

Konferenca v Severnoatlantskem paktu včlanjenih držav

Pariz, 19. februarja (AFP). — Jutri se bo v Parizu začela konferenca civilnih in vojaških predstavnikov 15 v Severnoatlantskem paktu včlanjenih držav. Navzočih bo okrog 150 delegatov, dalje komandanti vojaških con Atlantiskega pakta in predstavniki stalne skupine pakta. Sestanek bo trajal do 27. februarja in imel delovni značaj: razgovarjali se bodo o obrambnih problemih včlanjenih držav in o najnovejših uspehih na področju jedrske oborožitve.

I. REDNI LETNI OBČNI ZBOR REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV ZA SLOVENIJO

Vsa prizadevanja so usmerjena k dviganju proizvodnosti dela in proizvodnje

Ljubljana, 19. februarja. V Domu sindikatov je bil danes I. redni letni občni zbor Republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije za Slovenijo, ki so se ga razen delegatov udeležili tudi član Izvršnega komiteja CK ZKS in sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije Stane Kapčič, član Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Franc Popit, sekretar Okrajnega komiteja ZKS za ljubljanski okraj Janez Vipotnik, Tomo Brejc in drugi.

V svojem uvodnem poročilu je predsednik Republiškega sveta sindikatov Janko Rudolf poudaril, da pomeni ta občni zbor za Republiški svet začetek nove organizacijske prakse, za katero so se odločili na lanskem kongresu jugoslovanskih sindikatov. Po sedanjem organizacijskem mehanizmu jugoslovanskih sindikatov ostanje sindikati organizirani v posameznih strokovnih panogah. Posamezni strokovni sindikati se teritorialno združujejo v Zvezo sindikatov, ki jo vodi Centralni svet ZS. Osrednja pozornost je posvečena osamosvojitvi osnovnih organizacij — sindikalnih podružnic. Podružnice se v okviru temeljnih enot komunalnega sistema, to je v okviru občin, združujejo v občinskih sindikalnih svetih. Tako so se tudi sindikati organizacijsko prilagodili novemu komunalnemu sistemu.

Tov. Janko Rudolf je nato navedel podatke o delu Republiškega sveta v obdobju od III. kongresa sindikatov Slovenije, ki je bil maja 1953. leta. Pri tem je poudaril, da se naše družbeno življenje nezadržno razvija in dobiva čedalje bolj jasne socialistične lastnosti. Osnovna značilnost družbenega življenja je postal sistem družbenega upravljanja in socialističnih družbenih odnosov, ki se čedalje bolj uveljavljajo v okrilju tega upravljanja. Čedalje jasneje postaja, da je boj za uveljavljanje socialističnih družbenih odnosov cilj in sredstvo za doseg socializma, da

Reševanje ponesrečencev na Mavrovem: vojaki nosijo ranjence na zdravstvene postaje. (Posebej za »Borbo« posnel M. Vučičević)

Orožje za Srednji vzhod

ZDA so ukinile prepoved dobav orožja, ki je namenjeno za zagotovitev notranje varnosti

Washington, 19. febr. (AFP). Ameriška vlada je razveljavila pred dvema dnevi objavljeno prepoved dobav vojnih potrebščin Izraelu in arabskim državam. V poročilu ameriškega zunanjega ministrstva je rečeno, da je predsednik ZDA sklenil dovoliti dobave vojnih potrebščin Izraelu in arabskim deželam, za katere določa izvozna dovoljenja. V tej zvezi pripominjajo, da dajejo pristojne oblasti izvozna dovoljenja za te dežele samo za potrebščine, katerih namen je »zagotoviti notranjo varnost in zakonito obrambo teh dežel«.

S tem sklepom je predsednik ZDA Eisenhower razveljavil prepoved dobave 18 lahkih tankov, ki so jih že vkrcali na ladje in hoteli poslati v Saudovo Arabijo. Predstavniki ameriškega zunanjega ministrstva je rekel, da razveljavljanje prepovedi dobav vojnih potrebščin državam Srednjega vzhoda ni v nobeni zvezi z izraelsko zahtevo, poslano lani novembra, glede dobav znatnih količin ameriških vojnih potrebščin. Ameriško zunanje ministrstvo to zahtevo še zmeraj proučuje.

Pismo predsednika Tita XX. kongresu CK KP ZSSR

Moskva, 19. febr. (Tanjug). — Na koncu včerajšnjega zasedanja kongresa CK KP SZ so prebrali pismo predsednika Tita, naslovljeno na kongres. Predsedujoči je sporočil delegatom, da je pripelo pismo predsednika Tita, poslano kongresu v imenu Zveze komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Napoved pisma je kongres sprejel s ploskanjem, potem pa je vodja organizacijskega oddelka CK KP SZ Gromov prebral pismo.

Pismo predsednika Tita se glasi:

»Dragi tovariši, dovolite mi, da pošljem v imenu Zveze komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije vašemu XX. kongresu CK KP SZ tople pozdrave in odkritosrčno želje za uspešno in plodno delo v korist vaše velike socialistične dežele ter v korist nadaljnje miroljubnega razvoja mednarodnih odnosov in sodelovanja.«

Prepričan sem, da bo vaš kongres ne le velikega pomena na notranjem torišču nadaljnje izgradnje in krepitve ZSSR, marveč tudi na zunanje-političnem torišču v smeri krepitve miru in mirnega obravnavanja raznih spornih vprašanj, ki s svojo ostrino in aktualnostjo še vzbujajo zaskrbljenost sveta in zaradi česar je potrebno, da se zbirajo in krepe vse napredne sile sveta, da bi preprečili nove vojne spopade in puščeno s strahotnimi posledicami za vse človeštvo.

V naši deželi je zdaj dobro znano, kako ogromne uspehe ste dosegli v industrializaciji vaše dežele, a mi, ki smo svoj čas videli zaostalost vaše ogromne dežele, pa lahko najbolje presodimo, kako velikanske napore so morali prispevati narodi ZSSR

ter komunisti leninske naslednosti, čvrstosti in vztrajnosti, preden so bili doseženi ti vaši veliki uspehi. Naše lastne izkušnje, naši napor, težave in vse mogoče ovire v naši socialistični izgradnji nas uče, da pravilno presojamo vse težave in napore, ki ste jih morali prebroditi, preden ste dosegli sedanjo visoko raven vašega razvoja.

Z obiskom vaših voditeljev tovarišev Hruščeva, Bulganina in Mikojana v naši deželi leta 1955 in z objavo tako imenovane beograjske deklaracije je nastalo novo obdobje ne le v razvoju stikov med našima dvema deželama in naših stikov z ostalimi deželami ljudske demokracije, marveč je to tudi močno pozitivno vplivalo na razvoj mednarodnih odnosov tako glede krepitve miroljubnih sil, kakor tudi glede postopnega upostavljanja zaupanja in medsebojnega razumevanja med narodi ter popuščanja napetosti in strahu pred novo vojno sploh.

Menim, da smo daleč od tega, da bi lahko bili zadovoljni s sedanjim mednarodnim položajem. S trdnim prepričanjem pa lahko rečemo, da glas miru čedalje bolj zaglušuje nekatere vojne vzklike.

Na koncu, tovariši, menim, da smo lahko zadovoljni s postopnim in nepretrganim zboljševanjem naših stikov in da je prav takšno postopno pot najbolj zdrava za upostavitve čvrstega medsebojnega zaupanja in sodelovanja, hkrati pa ta pot omogoča, da v vsakdanji praksi odstranjujemo vse fiste elemente, ki bi utegnili ovirati krepitve našega medsebojnega zaupanja.

S tovariškimi pozdravi
Josip Broz-Tito.

Delegati na kongresu so pismo predsednika Tita pozdravili z vstajanjem in dolgotrajnim ploskanjem.

Grki so včeraj volili

Danes opoldne bodo znani končni izidi volitev

Atene, 19. febr. (Tanjug). — Davi so se začele v Grčiji volitve v novo skupščino, ki bo imela 300 poslancev. V volilnih imenikih na 8400 volilnih je vpisanih 4.217.332 volivcev, od teh 46,8 % žensk, ki danes privikrat sodelujejo na parlamentarnih volitvah. Med 980 poslanskimi kandidati je tudi 10 žensk. Vladna Radikalna zveza in opozicijska koalicijska Demokratska zveza sta postavili kandidatski listi v vseh 41 volilnih okrajih. Markozinova stranka naprednih je postavila liste v 38 volilnih okrajih, Stefanopulosova Narodno socialna stranka pa samo v enem. Posebne liste imajo v posameznih okrajih tudi nekatere manjše stranke ali neodvisni kandidati.

Grški volivci volijo danes po spremenjenem večinskem sistemu, ki predvideva razdelitev mandatov samo med dvema strankama, ki bosta dobili največje število glasov. Razen Radikalne zveze in Demokratske zveze, ki bosta imeli v novi skupščini domala vse mandate, kaže, da bo dobila nekaj mandatov samo še Stefanopulosova stranka. Stefanopulos je vse sile zbral v enem volilnem okraju in utegne dobiti nekaj mandatov samo, če bo v tem okraju glede na druge stranke dobil absolutno večino. Po sodbi opazovalcev so se volivci precej zanimali za volitve, zlasti ženske. Ženske glasujejo posebej, moški pa posebej. Volišča straži vojska skupaj s policijo, kakor določa volilni zakon. Prvi izidi bodo objavljeni najbrž okrog polnoči.

Plazovi zasuli dva vlaka pri Jablanci

V soboto so morali ustaviti železniški promet med Jablanico in Raško goro na progi Sarajevo — Dubrovnik, ker so se na progo vsuli manjši in večji plazovi. Na progi sta bila takrat lokalni in tovorni vlak. V lokalnem vlaku je bilo okrog 50 potnikov.

Malo kasneje je proti kraju nesreče vozil patrolni vlak z dvema lokomotivama, toda blizu krama nesreče je čelna lokomotiva naletela na ostanke plazov in se prevrnila, druga pa je iztirila.

Nihče izmed potnikov ni bil poškodovan. Progo čisti zdaj okrog 300 delavcev ob pomoči 200 pripadnikov JLA in okrog 50 članov SZDL iz Mostara, ki so se prostovoljno prijaviли za ta posel.

Pogreb zveznega ljudskega poslance Mirka Lenca

Reka, 19. februarja (Tanjug). Popolne so na Reki pokopali posmrtno ostanke zveznega ljudskega poslance za okraj Reka-Crikvenica, ugnanega borca iz teh krajev, polkovnika JLA Mirka Lenca. Pogreba se je udeležilo nekaj tisoč prebivalcev iz Reke in okolice, več poslancev Zvezne ljudske skupščine in Sabora LR Hrvatske, kakor tudi mnogi drugi predstavniki političnega in družbenega življenja Reke, Opatije, Crikvenice in drugih krajev.

V imenu Zvezne ljudske skupščine se je od pokojnika poslovil poslanec Rade Kesić, v imenu JLA pa general Nikola Grubor.

Dr. Bebler odprl razstavo srednjeveških fresk v Lyonu

Lyon, 19. febr. (AFP). Po svečani otvoritvi razstave jugoslovanskih srednjeveških fresk je jugoslovanski veleposlanik v Parizu dr. Aleš Bebler obiskal predsednika Lyonske občine in častnega predsednika francoske Narodne skupščine Edvarda Herriota. Potem je v spremstvu visokih francoskih funkcionarjev iz Lyona položil venec pred spomenik prebivalcev tega mesta, padlih v prvi svetovni vojni. Zvečer je bil gost na večerji, ki jo je priredil njemu na čast prefekt rhonskega departamenta Masseneta. Večerje se je udeležilo tudi mnogo predstavnikov političnega, kulturnega in gospodarskega življenja Lyona. Med večerjo sta prefekt Masseneta in veleposlanik dr. Bebler izmenjala tople zdravice, v katerih sta obujala spomine na francosko-jugoslovansko prijateljstvo.

SISTEMATIČNEJA POMOC OSNOVNEMU SINDIKALNEMU AKTIVU

Tov. Janko Rudolf je poudaril, da je zato trenutno pred sindikati pomembno vprašanje, kako doseči neposrednejši kontakt z vsemi organizacijami, da bi ves aktiv

(Nadaljevanje na 2. strani)

I. REDNI LETNI OBČNI ZBOR REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV ZA SLOVENIJO

Dviganje produktivnosti - temeljna naloga

(Nadaljevanje s 1. strani)

bolj neposredno vključevali v aktivnost. Zelo važno je pri tem kadrovsko vprašanje. Po nepopolnih podatkih dela v izvršnih odborih sindikalnih podružnic nad 21.000 odbornikov, med njimi 5500 žensk. To je osnovni aktiv, na katerem leži vsa teža dela v sindikalnih podružnicah. Če k temu številu dodamo še precejšnje število tovarišic in tovarišev, ki delajo v občinskih in okrajnih sindikalnih svetih ter njihovih odborih in komisijah, šele dobimo sliko o tem, kako številna je ta postrtovalna množica aktivistov, od katere je v mnogočem odvisno, kako uspevajo sindikalne organizacije pri uresničevanju svojih nalog. Med poglavitnimi dolžnostmi novega republiškega vodstva sindikatov pa je tudi ta, da sistematičneje pomaga temu osnovnemu sindikalnemu aktivu, da bi bolje obvladal vsakodnevno problematiko. Tov. Janko Rudolf je sodil, da bi bilo treba gojiti zlasti dve obliki prosvetnega delovanja za ta aktiv. Ena oblika naj bi bili seminarji, na katerih bi podrobno obravnavali posamezne probleme tako s teoretično-ideološke, kakor tudi s praktično-organizacijske strani. Druga oblika pa bi bila obravnavanje posameznih političnih, gospodarskih in drugih vprašanj posamezne gospodarske organizacije ali občine. Za to delo kaže angažirati tudi tehnične, gospodarske, kulturne, prosvetne, zdravstvene in druge delavce.

Delavska enotnost se je v preteklem razdobju jasno postavila na odločno in načelno stališče, s katerim je podpirala osnovna prizadevanja političnega in državnega vodstva, nekoliko več pomoči pa so sindikati tu in tam pogrešali od ostalega tiska. Hkrati pa je tov. Janko Rudolf poudaril, da so nekateri listi delovnih kolektivov odigrali dokaj klavno vlogo, razen nekaterih svetlih izjem.

Strokovni sindikati bi lahko sodelavci v raznih gospodarskih združenjih dokaj razširili krog svojih aktivnih sodelavcev in povečali svoj vpliv na združenja. Doselej namreč gospodarska združenja niso vedno rodila s svojim delom zaželenih rezultatov, ker so tu pa tam prevladovala nekatera tehnokratske struje. Strokovni sindikati bi lahko zelo uspešno delovali zoper ozko srčnost, včasih nekoliko na kartele spominjajoče koncepcije posameznih gospodarskih združenj. Plodno pa je bilo sodelovanje med Društvom inženirjev in tehnikov ter med sindikati.

SINDIKALNE ORGANIZACIJE ODLOČNO PODPIRAJO NOVE SMERNICE V GOSPODARSKI POLITIKI

Analiza letošnjih občnih zborov sindikalnih organizacij kaže, da so skoraj vse te organizacije občutno napredovale. Prej je bilo marsikaj moč ugotoviti, da nekatera stališča in prizadevanja premalo prodro v osnovne organizacije, do članstva, medtem ko je zdaj zaznati dokajšen preobrat v tem pogledu. Sindikalne organizacije so pritegnile k delu precej mladih ljudi, njihova splošna aktivnost pa se je povečala.

Na letošnjih občnih zboreh je bilo moč ugotoviti veliko razumevanje in naklonjenost novim

smernicam v naši gospodarski politiki.

Ko je tov. Janko Rudolf govoril o gospodarskih vprašanjih, je dejal, da je povečevanje proizvodnosti dela prva in temeljna naloga in da je od tega, kako jo bomo rešili, odvisno vse drugo. Sem pa sodijo tudi napore za uveljavljanje socialističnega načela nagrajevanja, saj je nagrajevanje po delu v pogojih družbene lastnine proizvodnih sredstev in družbenega upravljanja osnovna postavka socialističnega družbenega sistema. Sedanji plačni sistem že vzpodbuja individualnega proizvajalca k boljšemu delu. Nismo pa še našli individualnemu nagrajevanju ustreznih oblik za nagrajevanje celotnega delovnega kolektiva. Sindikati si v prizadevanjih za izpolnjevanje sistema nagrajevanja predstavljajo kot glavno stvar prav to, v kakšni obliki, na res socialističen način uravnati odnose posameznih delovnih kolektivov in skupnosti.

NAJNAPREDNEJŠE UPRAVLJANJE, TODA ZAOSTAL NAČIN PROIZVODNJE

Član Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Franc Popit je v diskusiji povedal nekatere misli o gospodarjenju, o tarifni politiki in o strokovnem izobraževanju. Poudaril je, da imamo pri nas najnaprednejši način upravljanja proizvodnih sredstev, hkrati pa zaostal v bistvu še obrtniški način proizvodnje, ki ga je nujno treba spremeniti, kar je predvsem naloga tehničnega kadra. Zmotna pa so mnenja, da so nam v ta namen potrebne predvsem nove tovarne, marveč je potrebno, da organizacijo dela prilagodimo načelom industrijske proizvodnje.

Marsikje se je zamešal pojem delavskega upravljanja in pojem upravne linije v podjetju. Toda na jasnem smo si, da nam je upravna linija potrebna, zato ji moramo dati tudi oporo.

Ko je tov. Franc Popit govoril o plačnem sistemu, je zlasti poudaril, da mora nagrajevanje slo-

neti na knjigovodsko evidentičnih osnovah, da mora biti ekonomsko utemeljeno. Še vedno se dogaja, da plačujemo ljudi po kvalifikacijah, po spričevalih, ne pa po delu, ki ga dejansko opravljajo. Delovna mesta je treba ocenjevati po njihovi funkciji in vlogi v proizvodnem procesu, ne glede na to, kdo ta delovna mesta zaseda.

Sedanji plačni sistem že omogoča plačevanje presežanja norm. To pa ponekod izkoriščajo kot vrzel, ki naj jim omogoči poviševanje plač na ta način, da uvažajo nizke, laže presegljive norme. Pri normah si moramo prizadevati, da bi imeli vsaj v okviru posameznih strok realna, knjigovodsko evidentična enotna izhodišča za določanje norm. Tudi premije morajo biti ekonomsko utemeljene.

V plačnem sistemu še vedno delimo delavce v štiri kvalifikacijske kategorije, kar pa v bistvu ustreza obrtniški, ne pa industrijski proizvodnji. Zato bo treba s takšno prakso po mnenju tov. Franca Popita prelomiti.

Občni zbor je sprejel poročil za letošnje leto ter izvolil 61-članski plenum ter 5-članski nadzorni odbor. Pri konstituiranju predsedstva oziroma tajništva je bil za predsednika Republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo ponovno izvoljen tov. Janko Rudolf. M. Z.

DNEVNA KRONIKA

Železniški promet prekinjen na več progah

Iz Generalne direkcije jugoslovanskih železnic sporočajo, da je bil zaradi hudih snežnih zametov prekinjen promet na progah Čuprija-Ravna reka, Petrovac-Ladne vode in Paračin-Zaječar. V Vojvodini so promet prekinili na progah Vladimirovac-Kovin. Na področju zagrebške železniške direkcije je promet ustavljen med Zrmanjo in Malovanom. V preki-

nitev je prišlo tudi na progah Bihač-Knin, Sarajevo-Mostar in Sarajevo-Višegrad.

Na progah Gostivar-Ohrid in Bor-Crni vrh je promet še nadalje prekinjen, medtem ko so železniški promet v Črni gori sinoči ponovno vzpostavili.

Dejavnost federacije sindikata prometa in zvez FLRJ

Začasno predsedstvo federacije sindikata prometa in zvez FLRJ je sprejelo večerj osnutek statuta ter razpravljalo o proračunu, formiranju začasnih odborov, pristojnosti federacije glede ureditve posameznih problemov in o drugih vprašanjih.

Ena izmed glavnih nalog federacije je vskladiti delo republiških in pokrajinskih centralnih odborov.

Sklideni so, da bo organizacijska komisija nadaljevala delo do kongresa, ki bo julija, da bi lahko prišli na kongres z že pripravljenimi predlogi o raznih vprašanjih.

Predilnice naj bi imele prednost pri rekonstrukciji tekstilne industrije

Polzela, 19. febr. — V tovarni nogavic v Polzeli je večerj zasedal upravni odbor Združenja tekstilne industrije Slovenije. Na dnevnem redu je bila razprava o problemih rekonstrukcije tekstilne industrije v naši republici ter problem šolstva. V zvezi s tem so sprejeli načelni sklep, naj bi predilnice v bodoče imele prednost pri rekonstrukciji. Na drugem mestu bi bile po važnosti tekstilne tovarne, ki izdelujejo predmete za široko potrošnjo, nato pa tovarne dekorativnih tkanin.

Južna Morava narašča

Niš, 19. febr. V vsej jugovzhodni Srbiji je začel sneg naglo kopneti. Vode v Južni Moravi in njenih pritokih sicer naraščajo, vendar pa še ne tako, da bi pretile poplave. Danes popoldne pa je deževalo, kar vzbuja večjo zaskrbljenost ljudi kakor sneg. Vsa naselja v dolini Jablanice, Puste reke, Toplice in Nišave so pripravljena na obrambo pred poplavami.

V dolini Južne Morave od ustja Jablanice proti Stalaču je še zmeraj velika nevarnost poplav, ker se je ponekod nakopičilo mnogo ledu, čeprav ga neprestano razstreljujejo. Vojaki in minirji iz rudnika še zmeraj razbijajo ledeno ploščo pod železniškim mostom pri Brestovcu, kjer se je nakopičilo mnogo ledu. Led se je začel pomikati po Jablanici tako, da se je Južna Morava pri vasi Cetini že razšla čez bregove.

Iz nišavskega električnega podjetja poročajo, da je Južna Morava davj ogrožala tri stebre na daljnovidno Vlasina-Niš. Zato so danes Vlasino izključili iz elektroenergetskega sistema Srbije. Strokovne ekipe pa so utrdirle

en steber in potem so Vlasino spet priključili na električno omrežje.

Več hiš v Stalaču in 40 hiš v vasi Donji Kotun je poplavljenih. Trije pastirji, ki se nahajajo na najbolj ogroženem področju, so že tri dni brez hrane. Dolet helikopterjev pa je bil zaradi dreva na to področje doslej nemogoč.

Tudi v vasi Brešane je poplavljenih nad 40 hiš. V štirih hišah je deset ljudi, katerih življenje je v nevarnosti.

Požarevac odrezan od bližnje okolice

Požarevac, 19. febr. Požarevac je že drugi dan odrezan po cestnem prometu od svoje bližnje okolice. Danes je prispelo v mesto samo nekaj kmetov iz bližnjih vasi, ki pripovedujejo, da so vse ceste in pota zatrpana s snežnimi zameti.

Zivljenje v mestu pa gre svojo pot, ker je bilo že prej preskrbljeno z zadostnimi količinami živil. Košava popušča in vse kaže, da bo jutri na vseh cestah proti požarevaškemu okraju promet upostavljen.

O zakonski zvezi in družini

(Nadaljevanje)

DR. JOŽE POTRC

Važno in zelo koristno je vedeti, da skušajo misleci in borci za socialni napredek odstraniti v fantaziji predvsem tiste negativne pojave, ki jih smatrajo za najbolj boleeče. Tako n. pr. sanja Tomas Mor (1478-1535) v času, ko so ovce jedle ljudi (ker so jih pregnali z zemlje) in ko so jih množično obešali za najmanjšo krajo, o tem, kako zločinca v Utopiji poklanjajo življenje in jih celo kupujejo v drugih deželah, da bi jih uporabili za pridelava dela. Takrat si še ni mogel misliti niti možnosti, da bi odpravili razlike med ročnim in duševnim delom in celo ne industrijske revolucije. Še manj je mogel slutiti atomsko dobo in avtomatizacijo. Seveda je njegova ideja o potrebi po odpravi smrtnih kazni prispevek k boju za napredek, pa tudi za socializem. Takšno družbeno kritiko, namreč boj za odstranitev negativnih pojavov, ki so v določenem času sicer nujen proizvod družbenega reda, vendar pa za najboljše mislece posebno boleči, ni značilen samo za utopiste, marveč celo za znanstveni socializem. Tako pravi Rosa Luxemburg, da je celo odlika znanstvenega socializma, da se ne spušča v opisovanje podrobnosti bodoče socialistične družbe in da

zna več povedati, česa (namreč negativnega, značilnega za kapitalizem) v socializmu ne bo.

Tako se moramo zavedati, da pomeni vsak odkritosrčni boj proti kateremukoli negativnemu družbenemu pojavu naših dni brezpogojno — seveda v okviru splošnega političnega boja za socializem — prispevek k družbenemu napredku in lepši bodočnosti. Cim bolj se približujemo (časovno ter z dozorevanjem objektivnih, materialnih in idejnih pogojev) socializmu, tem konkretnjeji in realnejši so predlogi o odstranitvi negativnih pojavov. Zato so za nas aktualna mnenja nekaterih utopistov o vprašanju zakonske zveze in družine oziroma o vprašanju odnosa med moškim in žensko. Njihova kritika je zelo dragocena, čeprav so samo sanjarili o brezrazredni družbi. Tako je znanstveni socializem prevzel vse najboljše, kar je ustvarila ne le nemška filozofija in angleška politična ekonomija, marveč tudi — francoski utopični socializem.

Malo pred pojavom znanstvenega socializma, pravi francoski utopist E. Caba v »Poti v Ikari-

jos, o nekaterih negativnih pojavih v odnosih med obema spoloma:

V vsej Ikariji ni nobenega primera prešustva ali zvodništva Republika je storila vse, da sta prešustvo in zvodništvo gmotno nemogoča, kajti kje bi lahko prešustnik našel zavetišče razen v družinskem življenju? Ni več tistih sramotnih prvd zaradi nepriznavanja očetovstva, ne za ločitev zakupa zaradi drugega telesnega ravnanja. Mož, ki bi pretepal svojo ženo, bi bil nestvor, ki bi ga žene kamnale. Novi jezik nima niti besede za telesni splav, detomir in zapuščenje novorojenčkov, tako so videti te grozote nemogoče. Ni več zahrbtnega dvorjenja, ni več razdiralne ljubosumnosti!

O socialni krivici in dvojni moralni pravi:

»Javno mnenje tu ne podpira krivice in krute nedoslednosti prejšnjih časov in drugih dežel, ki so se kazale in se še kažejo usmiljene nasproti zapeljivcu, neizprosno pa samo nasproti njegovim žrtvi. Nasprotno, nasproti glavnemu krivcu sta javno mnenje in zakon dvakratno neizprosnejša: zapeljati deklo z obljubljanim zakonom, potem pa potepati svojo obljubo, prevarati jo in zapustiti, bi pomenilo zakriviti proti njej, njeni družini in Republikii

izdajstvo, tatvino, uboj, mnogo gnusnejši zločin, kakor so bili nekoč vsi ti zločini tu in kakor so še drugod. Namesto da najde oboževalce svoje premetenosti, bi našel samo zaničevanje in obrekovanje.«

Pa primerjajmo samo tega utopista z našim pojmovanjem krivde v zvezi z zvodnistvom:

V členu 185 naš kazenski zakonik predvideva do treh let zapora za zvodništvo ali kakor bi rekel Caba, za izdajstvo proti sami republici.

O monogamiji pravi:

»V Ikariji so samo krepostna dekleta, trezni fantje ter zvesti in spoštovani zakonci, ki uživajo blaženstvo, o katerem nudi moj roman, po naravi, najzanosnejšo sliko, ko pokaže, da ikarski narod med vsemi narodi na svetu, starejšimi in sedanjimi, res najpopolneje uživa vse sladkosti, s katerimi je narava obdarovala ljubezen.«

Naš zakon o zakonski zvezi zahteva v čl. 5 od obeh zakoncev zvestobo. Pedagog Makarenko, najbolj priznana sovjetska avtoriteta, pa pravi o ljubezni in sreči ljubavnega življenja:

»Naše otroke moramo vzgajati taklo, da bo njihov odnos do ljubezni tak, kakor do resnega in globokega čustva, da bodo svoje uživanje, svojo ljubezen in svojo srečo uresničevali v družini.«

Ko govori o vzgoji mladina kot bodočega človeka, ki ljubi

Kvaliteta, naprednost in množičnost

NEKAJ UTRINKOV Z OBČNEGA ZBORA PREŠERNOVE DRUŽBE

Ljubljana, 19. febr. — Danes popoldne je bil v prostorih Kluba slovenskih poslancev redni občni zbor Prešernove družbe. Občni zbor, ki so se ga poleg Glavnega odbora družbe udeležili delegati iz vse Slovenije, je bil izrazito delavnega značaja, omogočil je uspešno izmenjavo mnenj in izkušenj ter začrtal glavne poteze bodočemu delu. Občnemu zboru je predsedoval tovariš Boris Ziherl.

Delegati so izvolili nov 46 članski Glavni odbor, v katerem so zastopani najodnejši kulturni, javni in prosvetni delavci. Za predsednika je bil ponovno izvoljen tovariš Boris Ziherl, za podpredsednika Miško Kranjec, za tajnika Srečko Dimec, za blaginika pa Tone Fajfar.

Poročilo o delu Prešernove družbe, o njenih dosedanjih prizadevanjih in načrtih za naslednje in prihodnje leta je podal Srečko Dimec. Iz dokaj obsežne in podrobne razčlebe dejavnosti družbe povzemamo nekaj glavnih misli in bistvenih ugotovitev.

Prešernova družba je razmeroma mlada ustanova, komaj tri leta je, odkar je bila ustanovljena. Dosedanji sadovi njenega dela: 3 koledarji, 7 pripovednih del za odrasle, 3 dela za mladino, 4 ljudnoznanstvena dela in trije letniki revije Obzornik. O dejavnosti družbe najbolj zgovorno govori, čeprav bolj o rezultatih kot o prizadevanjih, močan porast naročnikov njene redne knjižne zbirke: v prvem letu je izšla njena knjižna zbirka v nakladi 47 tisoč izvodov, v naslednjem letu 50.000, lani pa že v 80.000 izvidih. Število naročnikov stalno raste in

vodstvo Prešernove družbe in njene poverjeniki upajo, da se bo leto za leto močno približalo za naše razmere zares visoki številki — 100.000. Pa tudi v primeru, da ostane ta številka le organizacijsko geslo in cilj, število naročnikov vendarle stalno raste in se razpreda v kraje in družine, ki doslej še niso bili živo zainteresirani za njeno delo.

Dosedanje knjižne zbirke so bile med člani lepo sprejete, čeprav želja, pripomb in nasvetov je bilo in je še danes veliko, vendar ne takih, da ne bi mogli trditi, da je bil izbor, z ozirom na tako širok krog naročnikov, kar se da dober in je zadovoljil večino bralcev.

Razen redne knjižne zbirke bo Prešernova družba izdala še dve dodatni knjigi, »Otrok od spočetja do pubertete«, ki sta jo pripravila dr. Marij Ačič in dr. Slava Lunaček, ter knjigo 1000 gospodinskih nasvetov, ki ima začasen naslov »Pomagaj si sam«.

Visoka naklada knjižnih zbirk Prešernove družbe pa tudi izredno nizka cena sta zainteresirala za to publikacijo na tisoče ljudi, najrazličnejših poklicev, starosti in izobrazbe: od tod tudi številni predlogi in želje; sedanji in bodoči programi so nujno do neke mere tudi rezultat teh želja. Posebno s podočelja se večkrat oglašajo s prošnjo po »preprosti« ljudskih povestih, po zgodovinskih romanih, čeprav v nadaljevanjih, hkrati pa se isti ljudje zelo pohvalno izražajo tudi o delih, ki so izrazito sodobna in moderna, »Čudoviti prah« Vjekoslava Kaleba je bil na primer sprejet nenavadno toplo.

Prešernova družba se v polni meri zaveda svojega poslanstva, zato so pri sestavljanju vsakoletnih programov, pri izbiri del, vselej in v vsakem primeru najodločilnejši: kvaliteta, naprednost in množičnost.

Naj o zvezi s knjižnimi publikacijami omenimo še mesečno glasilo oziroma revijo te družbe, Obzornik 1956. Tudi pri tej reviji ostanejo kritični nespremenjeni: izdajati revijo, ki bi prodira v kar se da moč širke kroge naših ljudi, predvsem tistih, ki po ostalih revijah ne segajo in še dolgo ne bodo segali. Hkrati z množičnostjo — kar je pravzaprav pogoj za to — pa hoče biti revija prikupna in poceni, ne da bi zato zdrknila na raven cenenelega malomeščanskega podlistka.

Vse te zahteve oziroma vsi ti principi so tesno povezani z velikimi materialnimi težavami: z ozirom na nizko ceno porast na naklade ne pomeni mnogo, po seda-

njih kalkulacijah — ob rednem plačevanju naročnine in popolni prodaji — bo revija potrebovala letno kakih 7 milijonov din subvencije.

Porast naklade, zmanjšanje obratni kapital oziroma v prejšnjih dveh letih preglobok poseg v ta kapital, poseg, ki je bil potreben za kritje stroškov rednih in izrednih publikacij, nemoteno izhajanje Obzornika 1956 ter napovedana knjižna zbirka za leto 1957, vse to bo povečalo izdatke v taki meri, da bo imela družba — kljub pravočasno in redno plačani članarini — še vedno primanjkljaj v višini nad 30 milijonov din. Del teh stroškov bi krilo s svojo redno subvencijo Predsedstvo SZDL. Do vsote 20 milijonov pa se bo mogla družba dokopati sama. Občni zbor je v tej zvezi soglasno odobril pismo, ki ga namerava tajništvo Prešernove družbe te dni nasloviti na vsa slovenska podjetja, tovarne in ustanove, politične in kulturne organizacije ter posameznike s prošnjo, da z vpisovanjem med temeljne in podporne člane omogočijo družbi uspešno delo tudi v letošnjem letu. Akcija je velika, vredna, da se ob njej zamislimo in jo podpremo...

To bi bil v grobem skelet prizadevanj Prešernove družbe in odsev današnjega občnega zbora. Razprava je v glavnem doprila izjerno tajnikovo poročilo, ga ilustrirala s številnimi primeri s terena in sporočila predsedstvu želje članov. Prostor ne dopušta, da bi se spuščali v podrobnosti predlogov je bilo veliko, mnogi so si tudi nasprotovali med sabo odvisno od tega, od kod so prihajali: iz vrst intelektualcev, delavcev ali kmetov. Če bi jih družba hotela realizirati, bi morala prestopiti v založbo velikega formata. Nekaj predlogov pa je bilo vendarle takih, da se je občni zbor ob njih zedinil in se zavzel za njihovo uresničitev. Naj jih nekaj navedem: Podobno kot Kmečki njiva Grafenauerjevo Zgodovino Slovenca naj bi izdajala Prešernova družba ilustrirano zgodovino NOB, v svoje publikacije naj bi čimprej vključila tudi pesnarice in morda pesmi, v poljudnoznanstvenem delu pa bi skušala bolj zadovoljiti tudi kmečkega človeka.

Ob zaključku občnega zbora je spregovoril še tovariš Boris Ziherl, ki je kot ponovno izvoljeni predsednik strnil poročilo in razpravo v nekaj načelnih misli.

Prešernova družba — je dejal tovariš Boris Ziherl — je v razmeroma kratkem času prodira v vse sloje našega ljudstva in s tem že doslej opravila pomembno delo. Uspehi so bili: zlasti je treba poudariti, da je uspelo družbi pritegniti k sodelovanju naše najboljše pisateljice in vidne znanstvene delavce. Načrti: Prešernova družba nima namena ustvarjati na področju kulture in umetnosti kakršne koli tabore, niti ne misli podpirati te one ali literarne struje, v svoje programe bo sprejemala vse, kar je dobro, oziroma tisto, kar je najboljše, kar nasemu človeku nekaj pove, ga vzgaja in mu širi obzorje. Namen: idejno dvigniti kar najbolj širok krog naših ljudi, približati jih k kulturi in umetnosti, pomagati jim, oblikovati estetski okus,

redne družbe, nas nikakor ne morejo zadovoljiti samo izrazi kakor: harmonični odnos, medsebojna ljubezen, celo skupnost enakopravnih ljudi z enakimi pravicami in dolžnostmi in enako odgovornostjo do otrok itd. s katerimi pri nas nekateri iščejo tisto novo, kar naj označuje socializem. Vse te lepe besede so seveda na svojem mestu in vsak meščanski moralist jih bo pred najmanjšega obotavljanja podpisal. Nas pa ne zadovoljujejo kratko malo zato, ker jim manjka zgodovinska konkretnost, ker jim manjkajo nekatere bistvene formulacije, ki sta jih dala Marx in Engels. Zgodovina nam nazorno kaže, kaj vse lahko pomeni enakopravnost, n. pr. enakopravnost vseh ljudi pred božjo sodbo (krščanstvo), pred meščanskim sodiščem (francoska revolucija), gospodarska in vojaška enakopravnost (Campanella ali vulgarizirana enakopravnost primitivnega socializma, ki dopušta za žensko najbolj naporno delo v rudniku, na ladji itd.) in naposled prava socialistična enakopravnost bodoče družbe, ki jo je tako jasno, konkretno in nedvoumno formuliral znanstveni socializem. V čem vidijo klasični znanstvenega socializma preobrazbo patriarhalne ali buržoazne družine v socialistično in v višjo obliko zakonske zveze? Kakšni so konkretno ti novi odnosi, kakšen bo konkretno novi človek?

ZUNANJI MINISTER VON BRENTANO V PARIZU

Razgovori o Posarju

Paris, 19. febr. (AFP). — V poučenih krogih izjavljajo, da je Zahodna Nemčija danes, tik pred začetkom pogajanj o Posarju, izročila odgovor na francosko spomenico, ki je vsebovala vprašanja, zadevajoča Posarje, o katerih

Zahodnonemški zunanji minister Brentano

Poslovanje Mednarodne banke

Paris, 19. februarja (Reuter). Mednarodna banka za obnovo in razvoj je v zadnjih šestih mesecih lanskega leta podelila raznim deželam 15 posojil v skupnem znesku 146 milijonov 300.000 dolarjev. Od ustanovitve 1944 pa je banka podelila skupno 139 posojil 41 deželam v vrednosti 2 milijardi 470 milijonov 400.000 dolarjev.

Cisti dohodki banke so v zadnjih šestih mesecih 1955. leta znašali 13.700.000 dolarjev. V istem obdobju je banka povečala svoje posebne rezerve za 7.200.000 dolarjev, tako da znašajo skupno 204.800.000 dolarjev. To poročilo mednarodne banke bodo obravnavali na sestanku Ekonomsko-socialnega sveta OZN aprila letos. V banki je zdaj vključenih 58 dežel, ki so skupno vložile 9.500.500.000 dolarjev.

BURGESOV ODGOVOR LONDONSKEMU »SUNDAY EXPRESSU«

Odnosi med Vzhodom in Zahodom

in njih zboljšanje so bili moj in MacLeamov edini smoter

London, 19. febr. (Tanjug). — Londonski »Sunday Express« je preobčel danes pod naslovom »čez celo prvo stran članek, ki ga je temu konservativnemu časniku poslal iz Moskve bivši britanski diplomat Burgess. Skupaj s svojim kolegom MacLeamom je imel Burgess minuli teden v Moskvi tiskovno konferenco, na kateri sta se biva funkcionarja Foreign Office prvič pojavila po petih letih, odkar sta skrivnostno izginila iz Anglije. »Sunday Express«

Sovjetska revija o kultu osebnosti

Moskva, 19. febr. (Tanjug). Nova številka »Partijnaja žizn« je objavila članek, v katerem piše o nepravilnem obravnavanju vloge osebnosti, o čemer so zadnje dni na XX. kongresu KP SZ govorili mnogo in ostro.

V članku je rečeno, da se Partija bori za izkoreninjenje nepravilne, nemarksistične trditve o vlogi osebnosti v zgodovini. Revija poudarja, da je treba izogniti, ki jo je povzročila idealistična teorija o kultu osebnosti, pripisati popačenju prikazovanje najvažnejših načel marksizma-leninizma. Kult osebnosti je v praksi povzročil zmanjšanje pomena vloge Partije ter ustvarjalne dejavnosti partijskih množic in sovjetskega ljudstva. Tako je trpela pravilna vloga vodilnih kadrov, kolektivne oblike vodstva pa so v mnogih primerih odklonili. Revija poudarja, da je vse to vplivalo na ustvarjalno dejavnost množic. »Na desetine milijonov ljudi pomeni znatno več, kakor največja in najbolj temeljna predvidevanja,« pravi revija proti koncu in pripominja, da se ravna Komunistična partija po Leninovem stališču.

Na koncu pa revija poudarja, da je ni lahko izkoreniniti mnenj, ki so se zasidrala v mnogih letih in da ni moč tako hitro odpraviti nepravilnih metod vodenja. To, kar je storila Partija v zadnjih letih, pa priča o velikem napredu v uveljavljanju leninovega načela partijskega vodstva s množicami, je rečeno na koncu članka.

bi morali po mnenju francoske vlade razpravljati na francosko-zahodnonemških pogajanjih.

Zahodnonemški zunanji minister von Brentano je prispel danes popoldne skupaj z državnim tajnikom v zunanjem ministertvu Hallsteinom ter nekaterimi strokovnjaki v Pariz. Prva seja med francoskim ministrom Pineaujem in von Brentanom je bila danes ob treh popoldne, druga pa bo jutri ob desetih popoldne. Potem bosta razgovore nadaljevali delegaciji obeh dežel pod vodstvom Mauricea Faure in Hallsteina.

Na francosko-zahodnonemških pogajanjih bodo obravnavali probleme, ki se tičejo Posarja in odnosov med Zahodno Nemčijo in Francijo.

— Z VSEH STRANI SVETA —

VELIKA BRITANIJA POMORSKA NESREČA

Great Yarmouth, 19. febr. (AP). Dve britanski ladji sta danes trčili blizu vzhodne angleške obale. Po trčenju ladij »City of Sydney« in »Cochester« je slednja sporočila po radiu, da se potaplja. Ladja »City of Sydney« pa je sporočila, da je resila mnogo preživelih z druge ladije.

FRANCIJA ZAROTA PROTI CATROUXU

Paris, 19. febr. (Tanjug). Ugledni pariški dnevnik »Mondes« piše, da so kolonistične organizacije v Alžiru organizirale zaroto in celo uboj generala Catrouxa ob potovanju ministrskega predsednika Guya Molleta v Severno Afriko. »Varnostna služba,« nadaljuje časnik, »je izrazila obznanje, da bodo koloni ob tej priložnosti napadli najvažnejše položaje, posebno še pošto in radio.« Preliskava v zvezi s tem je pokazala, da so kolonistične organizacije sestavljale tudi seznam ljudi, ki bi jih bilo treba v primeru udara »likvidirati«.

Francoski politični krogi izražajo ogorčenje sprčo takšnih metod kolonističnih organizacij. Pričakujejo, da bo vlada storila ostre ukrepe proti organizatorjem te »alžirske zarote«.

SVICA SOVJETI PRIDEJO NA EVROPSKO JEDRSKO KONFERENCO

Zeneva, 19. febr. (AFP). Sovjetska vlada je obvestila Evropski center za jedrske raziskave (CERN), da bo skupina sovjetskih znanstvenikov in tehnikov sodelovala na konferenci, ki bo na pobudo te organizacije letos junija v Zenevi. Na konferenco so povab-

ljene tudi države, ki še niso članice organizacije.

ITALIJA NOVA MINISTRA

Rim, 19. febr. (AFP). Predsednik italijanske republike Gronchi je podpisal danes odlok o imenovanju demokratskih senatorjev Adona Zolija in Giuseppe Mediceja za ministrskega pomočnika in financ. Ta dva roba sta ostala nezasedena po smrti ministra Vanonija.

MAROKO GROŽNJE Z VSTAJO

Rabat, 19. febr. (AP). Francoske oblasti so sporočile, da so se v glavnih mestih Maroka pojavili letaki z grožnjami, da se bo začela v tej deželi splošna vstaja. V letakih je podarjeno, da bodo Marokanci začeli splošno vojno za neodvisnost, če sedanja francosko-maroka pogajanja ne bodo prinesla Maroku popolne neodvisnosti. Letaki so podpisani z »Osvobodilna vojska«.

ZDA OBISK PREDSEDNIKA ITALIJSKE REPUBLIKE

Washington, 19. febr. (AFP). Italijanski predsednik republike Gronchi prispe v ZDA na uradni obisk 27. februarja. V Ameriki se bo zadržal dva tedna, od tega 4 dni v Washingtonu, petje dni pa bo obiskal Norfolk, Ottawa, Detroit, San Francisco in New York.

PERU VOJAŠKE OPERACIJE PROTI UPORNIKOM

Lima, 19. febr. (AFP). To so uradni sporočili, da se vojaške operacije,

IZVAJANJE SPOMENICE O SOGLASJU MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

Gradnja Kulturnega doma v Trstu

Italijanska vlada je nakazala 175 milijonov lir kot prvi obrok

Trst, 19. febr. — Delniška družba »Dom« je danes prek tiska obvestila tržaške Slovence, da je te dni prejela vsoto 175 milijonov lir kot prvi obrok za zgraditev kulturnega doma v Trstu v ulici Petronio št. 4.

To vsoto je »Dom« prejel v skladu s sklepi londonske spomenice o soglasju med Italijo in Jugoslavijo. Družba je v pričakovanju prvega nakazila že pripravila vse potrebno za začetek gradnje novega Kulturnega doma in je v ta namen tudi predložila pristojnim oblastem v potrditev ustrezne načrte. Z grad-

njo bo družba pričela že prihodnji mesec.

O poteku gradnje Kulturnega doma, ki bo ustrezal potrebam tržaških Slovencev po kulturnem in prosvetnem središču, bo družba »Dom« sproti obveščala slovensko javnost na Tržaškem.

Današnji »Primorski dnevnik« objavlja razgovor svojega urednika s predsednikom Odbora za gradnjo Kulturnega doma dr. Jožetom Deklevo, ki je z zadovoljstvom ugotovil, da je italijanska vlada z dejanji začela izvajati londonski sporazum. Dr.

Dekleva je poudaril, da bo lastnik novega Kulturnega doma v Trstu delniška družba »Dom«, vendar bodo njegovi prostori na razpolago vsem slovenskim kulturnim organizacijam.

Dr. Dekleva je nadalje izjavil, da ima Odbor za gradnjo Kulturnega doma naloženih v banki okrog sedem in pol milijona lir, ki so jih za ta namen prispevali tržaški Slovenci, medtem ko so ameriški Slovenci nabrali po zadnjih poročilih okrog pet tisoč dolarjev.

Tržaški Slovenci so z velikim zadovoljstvom sprejeli vest, da je italijanska vlada nakazala prvo vsoto denarja za gradnjo Kulturnega doma. Ob pomankanju primernih dvoran v Trstu, ki so tržaškimi Slovincem večinoma nedostopne, bo novi kulturni dom prav gotovo odločilno pripomogel, da se bo kulturno in prosvetno življenje tržaških Slovencev močno razgibalo.

Iranski šah v Indiji

New Delhi, 19. febr. (AFP). — Indijski ministrski predsednik Nehru in iranski šah Riza Pahlevi sta imela danes po kosilu v iranskem veleposlaništvu politične razgovore. Domnevajo, da se je razgovor nanašal na vprašanja, ki zadevajo obe deželi, posebno še na bagdadski pakt. Iranski šah bo odpotoval drevi iz New Delhija, da bi si ogledal indijske industrijske objekte in znamenitosti v drugih krajih dežele.

ZASEDANJE SKRBNISKEGA SVETA ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV

Jetnišnice namesto šol

Na ozemlju Ruanda Urunde je še vedno v veljavi telesna kazen

New York, 19. febr. (Tanjug). Skrbniški svet OZN bo začel jutri obravnavati položaj na afriškem ozemlju Togu, ki je pod francosko upravo. Na XVII. zasedanju bo Svet obravnaval položaj na petih afriških ozemljih, ki so pod upravo Velike Britanije, Francije in Belgije.

V zadnjih dneh je Svet novič podrobno razpravljal o položaju v Ruanda Urundi, ki je pod belgijsko upravo. Belgijska uprava je podala poročilo, iz katerega je videti, da so na ozemlju doslegli določeni napredek. Toda iz poročila ni razbrati nikakršne pripravljenosti, da bi v duhu priporočil Generalne skupščine določili rok, do katerega bi moralo to ozemlje dobiti popolno neodvisnost.

Belgijski predstavnik Pierre Leroy je odgovarjal na vrsto vprašanj, ki so mu jih zastavili člani Sveta. Dejal je, da 1953. in 1954. na tem ozemlju niso sezidali nobene osnovne šole, pač pa so zgradili 23 jetnišnic. Hkrati se je znatno povečalo število zapornikov. To dejstvo je Leroy tolmačil z »večjo učinkovitostjo policije«. Kar zadeva telesne kazni, ki jih še niso odpravili, je belgijski predstavnik priznal, da bi v primerih, ko bi red v zaporih lahko vzdrževali s kakimi drugimi sredstvi, telesne kazni lahko omejili.

Na vprašanje, ali izhajajo na ozemlju časniki, ki jih izdajajo domačini, je Leroy odgovoril, da ni nobenega domačega lista, da pa izhajajo nekaj manjših časnikov, ki jih izdajajo verske misije in v katerih lahko domačini priobčujejo članke. Kar zadeva popularizacijo OZN v teh časnikih,

je Leroy rekel, da je ta tisk svoboden in da belgijska administracija sodi, da ne bi bilo smotno zahtevati od izdajateljev, naj v časnikih popularizirajo OZN.

Po večdnevem obravnavanju položaja na tem ozemlju, ki je še enkrat večje od Belgije in ki šteje 4 milijone prebivalcev, so vsi člani Sveta izrekli svojo za-

DANES PO SVETU

Atomske eksplozije

Japonski parlament je poslal vsem veleislam dve spomenici, v katerih zahteva nujno prenehanje poskusov z vodikovimi in atomskimi bombami ter drugim atomskim orožjem. Prvo spomenico je poslal lani na pomlad, drugo pa letos februarja. Prvi poziv japonskega parlamenta je ostal brez pritrilnega odgovora, drugega pa so sprejele velesile z večjim razumevanjem.

V sami razliki med obravnavanjem prvega in drugega poziva lahko najdemo še eno potrdilo, da se mednarodni položaj palogoma zboljšuje in da se je v skladu s takšnim splošnim zboljšanjem spremenilo tudi gledišče o razorožitvi. Poziv na prenehanje poskusov z atomskim orožjem, ki se je še nedavno mnogim zdel nekaj nerealnega, se zdaj po vseh znakih soodepalogoma približuje uresničenju. Ta vtis dobi človek ne le iz odgovora vlad ZDA, Velike Britanije in ZSSR na resolucijo japonskega parlamenta, ki je v glavnem pozitivna, marveč tudi iz nekaterih napovedi o novem obravnavanju razorožitve, o novi praktični akciji, ki bi vsa stvar premaknila z mrtve točke.

Prvi sekretar CK KP SZ Nikita Hruščev ima popolnoma prav, ko poudarja ugoden vpliv, ki bi ga imel vsak napredek na področju razorožitve, celo tako skromen, kakor bi bil sporazum o omejitvi atomskih eksplozij. Ničse ne misli in ne pričakuje, da bi pomenil tak sporazum izhod iz sedanje položaja, s katerim bi napredno zaustavili škodljivo in nevarno tekmovalno v oboroževanju. Kakor vsak podooben praktičen začetni korak pa bi pripomogel, da bi nastalo ugodnejše vzdušje za nove akcije.

O razorožitvi so zadnje dni mnogo govorili tudi drugod. Francoski zunanji minister Pineau je znova izjavil, da je razorožitve v središču znanje-političnega programa francoske vlade. Visoki ameriški predstavnik Harold Stassen, »minister za razorožitve«, je rekel, da si bodo ZDA na bližnjem zasedanju pododpora za razorožitve prizadevale najti »medsebojno sprejemljive načrte«. Ne bilo bi nestvarno pričakovati in zahtevati, naj velesile z izbiro med že razpoložljivimi idejami ali njihovim kombiniranjem dosežejo prvi praktični napredek na področju razorožitve. G. S.

PISMO IZ ZDA

Aladin v dobi atomov

AVTOMATIZACIJA GRADI MOST MED UTOPIJO IN TEHNOLOŠKIM NAPREDKOM

(Od našega stalnega dopisnika) New York, februarja V Ameriki so se nedavno mudili sovjetski strokovnjaki industrijske avtomatizacije, v Sovjetski zvezi pa ameriški strokovnjaki. Izmenjava je rodila skupni sklep: ZDA in Sovjetska zveza sta v pospeševanju tehnološkega procesa na poti k avtomatizaciji proizvodnje zelo napredovali.

ŠTIRI TEMELJNA NAČELA Mehanične mišice so jela zamenjavati človeške že takrat, ko je James Watt sestavil svojo prvo primitivno parno lokomotivo. To je bil prvi začetek tehnološkega napredka. Avtomatizacija ni kratko malo razširitev tega procesa. Razen zamenjave človeške sile s strojno, začena industrija zamenjavati človeško sposobnost preprosto s strojno — namesto miselnega procesa človeškega razuma uvajajo po svetu v celo vrsto operacij mehanični surrogat te funkcije.

vsod tam, kjer človeški refleksi niso dorasli reakcijam na spremembe v tisočinkah sekunde in tam, kjer človek zaradi nevarnosti ne bi bil blizu proizvodnje: v bližini radioaktivnih snovi in razstreljev.

Tisto, kar so ljudje na tej poti že dosegli, je že videti kot uresničenje Vernovih industrijskih sanj. In vendar pripada docela avtomatična tovarna še zmeraj načrtom bodočnosti.

Skupina najuglednejših ameriških strokovnjakov za avtomatizacijo je objavila sadove svojih proučevanj, v katerih je ugotovila, da je med ročno in avtomatično proizvodnjo kakih 10 prehodnih stopenj — od orodnega stroja, ki ga upravljajo ročno, preko strojne, polavtomatične, avtomatične in docela avtomatične operacije k avtomatični grupaciji, sistemu in panogi proizvodnje do povsem avtomatične tovarne, v kateri je vse človeško delo povsem posredno. Zadnji tip tovarne še ne bo kmalu postal stvarnost. Pot do nje so gradili štirje glavni činitelji: znanost proizvodnega procesa, pomanjka-

nje kvalificiranega osebja, decentralizacija nujno potrebne spretnosti in drage investicije.

ZAMENJAVA URADNIKOV

Nad vzhodom v washingtonski Narodni arhiv je napisano geslo »Minulost je samo uvod«. Izvedenci pravijo, da to drži. V neki tovarni radioaparator omenjajo za primer, da dva delavca že opravljata posel, ki je še nedavno terjal dve sto delavcev. Dva delavca — tisoč radioaparatorov dnevno.

Kaj pa šele v bankah! Elektronski možgani pišejo čerke in kopicijo svoj spomin s podatki o vseh bančnih računih. Kontrola inventarja, eden izmed življenjskih elementov za diagnozo gospodarskega utripanja naroda, ne zahteva več na stotine uradnikov in dolge tedne dela: s pritiskom na gumb sestavijo mehanični možgani v 30 minutah popoln seznam.

Družba ne sme zapirati oči pred dejstvom, da je sprejela v svoje vrste takšnega elektronskega birokrata kakor je NORC, ki opravi v sekundi 60.000 matematičnih operacij (za potrebe ameriške mornarice), in kakor je 50 elektronskih »jajceglavcev«, za katere pripravlja 10.000 državnih

uslužbencev podatke za kdo ve koliko zamotanih računskih operacij vladnih financ. Nekateri drzni fantasti se celo ukvarjajo z mislijo, da bodo v prihodnosti upostavili avtomatizacijo v izračunavanju metod za uravnovešanje državnega proračuna.

CILJI

Štiri načela so kravno povezana z avtomatizacijo: 1. mehanizacija, 2. dotok surovini za avtomatično kontrolo izdelkov, 3. proces brez zastoja, 4. racionalizacija.

V petrolejskih rafinerijah, mlinskih za žito in kemijski industriji so storili doslej največje korake na poti k popolni avtomatizaciji. Prevoz, razdeljevanje in proizvodnja pohištva bodo lahko v večji ali manjši meri sprejeli avtomatizacijo, toda ne do kraja. Kmetijstvo, rudarstvo in gradbeništvo pa bržčas ne bo moglo neposredno količjak uporabiti metod avtomatizacije. Pri industriji pa bo proces in njegov obseg odvisen od narave posla, daljnovidnosti uprave in seveda od zahtev trga. To je področje, na katerem je lažje generalizirati in govoriti o avtomatizaciji »kot takšni«, kakor navesti vse njene oblike, uporabljene ali planirane.

Jaša Levi

8 dramatičnih dni in noči

Nove podrobnosti o katastrofi na Mavrovem

Mavrovo, 18. febr. — Slikovita okolica novega mavrovskega jezera in romantična dolina gorske reke Radike sta že osem dni torišče žilavega in silno naporenega dramatičnega boja. Taisti delavci, ki po osmih letih naporenega dela prav zdaj začenejo zaključni boj za dograditev velike hidrocentrale Mavrovo, so že v ponedeljek zapustili svoja delovna mesta in se z vso vneto poglavitno v obupni boju za besnečo naravno silo, da bi iz njenega smrtonosnega objema izrgali življenja 10 svojih tovarišev. Pri tem so jim nesebično pomagali kmetje sosednih občin, smučarji iz Skoplja, Tetova, s Popove Sapke, zdravniki in medicinsko osebje, mehaniki in poštarji, predvsem in

Grga Čupić in major Vlada Ivelja s skupino smučarjev krenila proti kraju nesreče. Takšnega neurja ljudje v teh krajih že dolgo ne pomnijo. Silen snežni metež je zajel peščico ljudi, sneg jim je jemal vid, se oprjel njihovih ustnic in zmrzoval na njih, strupen mrzota jim je pretresal kosti. Zvižganje vetra in bučanje de-roče Radike je kdaj pa kdaj zadržalo bobnenje snežnih plazov, ki so drveli v tesno sotesko in grozili reševalcem, da jih bodo zdaj zdaj zasuli.

Ob vsaki drugi priložnosti bi lahko imenovali pot teh ljudi samomor. Nič pa jih ni moglo zadržati, da ne bi na vso moč pohiteli na pomoč ljudem, ki so čakali, da bi jih rešili. Večkrat jim je snežni plaz prerazal pot

vojaki in smučarji, je skupno z njimi nosil ranjene tovariše v Strazimir. Od takrat do danes sploh še ni počival.

REŠIL JE DEVET ŽIVLJENJ

Tisto, kar je storil v teh nekaj dneh poročnik Zarija Mirović s 17 graničarji, bodo ljudje še dolgo pomnili. Brž ko je v soboto okrog desetih zvedel za nesrečo na Izetkuli, je z vsemi svojimi graničarji odhitel na pomoč zasutim delavcem. Sedem kilometrov daleč so se graničarji plazili po kolenih in komolcih, ker so se v zraku vrtinile drobne snežinke, tako da niso mogli hoditi pokonci, saj bi jim bile zastirle oči in zamašile usta. Odkopali so samo dva ranjenca in ju do noči prenesli v Strazimir.

je zasute ranjence in jih prenašal. Povsod je nudil pomoč, kjerkoli je bila potrebna. Ljudje pripovedujejo, kako je nekoč, ko so se vsi njegovi spremljevalci pred nenadnim snežnim plazom razbežali, ostal sam pri ranjenih in jih po vrsti prenesel na varno. Podobnih primerov je bilo v Mavrovem nešteto.

Kaj vse bi lahko človek napisal o soferju Bošku Boškoviću, ki je dva dni in dve noči preedel za volanom svojega kamiona ter prepeljal ranjence in razne potrebščine. Videl sem ga, s kolikšno vztrajnostjo je premagoval številne ovire na zameteni in zatrpani cesti med Mavrovem in Gostivarom. Nešteto je obital s kamionom na serpentinah zasnežene Vljajnice. Nešteto je izstopil in odkopal cesto, vsem ko ga je snežni metež zasipal s snegom.

Primeri vestnosti, požrtvovalnosti, poguma in vztrajnosti, ki so jih izpričali ti, ter sto in sto drugih ljudi raznih poklicev v mavrovski nesreči, ne bodo nikoli pozabljeni, kakor tudi ni moč pozabiti 54 življenj, ki nam jih je izrgala kruta usoda.

ZVONKO RADOS

Z Mavrova: Simeon Zivkovič je bil 48 ur pod snegom. Na sliki vidimo, kako ga vojaki skrajno izčrpanega neso v vas Strazimir. (Posebej za »Borbo« posnel M. Vučićević.)

Evakuacija prebivalstva iz ogroženih področij (Posebej za »Borbo« posnel M. Vučićević.)

največ pa pripadniki Jugoslovanske ljudske armade in Ljudske milice.

ZNANI IN NEZNANI REŠEVALCI

Temna, viharna noč od ponedeljka na torek je bila že zagrnila zemljo, ko sta direktor gradbenega podjetja Mavrovo

Pod črto

Delo mu nikakor ni ležalo. Nekajkrat je udaril s kladi, nato pa se je zazrl nekam v daljavo. Ni ga motilo brnenje motorjev, ne neprestani udarci po pločevini, kateri so njegovi sodelavci hoteli dati novo obliko.

Zopet je udaril, enkrat, dvakrat, trikrat... Odložil je kladi, jo potegnil iz zavočnika cigareto, jo prižgal in se nekoliko odmaknil od delovne skupine.

Maloštevilnim udarcem je sledil kratek sprehod po delavnici, nato zopet cigareta in dolg zasnan pogled.

Tako so potekali njegovi delovni dnevi že dolgo.

Pri kajenju ga je zmotil delovodja: »Zakaj nekoliko več ne delate? Pogledajte, tovariši hite, ker je naročilo nujno, ni pa...«

»Za tako plačo že ne bom delal.«

»Dragi tovariš, pa saj vi niti za to plačo ne napravite dovolj. Če bi delali kot Ansec, Skrinjar in drugi, bi zaslužili toliko kot oni.«

Vendar ne boleha na teh izgovorih samo ta tovariš. Srečal sem tudi že več drugih, ki pravijo, da se jim za takšno plačo ne izplača delati. Hoteli bi najprej visoke plače, potem pa bi morda tudi kaj napravili. Toda prepričan sem, da bi takšni ljudje lenuharili tudi takrat. Mnogi so si namreč vtepli v glavo, da morajo dobiti plačo že zaradi tega, ker so v podjetju ali ustanovi na seznamu.

Na glavo so postavili oso lo-gičnost. Possem naračeno je namreč, da moramo najprej več delati, več ustvariti, da bomo lahko tudi več prejeli. In čimveč bo takšnih, ki jim ne bo žal ne umskega ne fizičnega dela, tem prej bomo imeli vsi skupaj več, tem bolje bomo živel.

Ne morem pa reči, da ti ljudje po svoje niso pametni. S svojimi nazori imajo marsikatero izmed nas v šahu, tako da se jim skoraj ne upa ugovarjati, večkrat jim celo prikramava. Vendar upam, da se bomo počasi spametovali, da bomo od vsakega zahtevali toliko, kolikor od družbe prejema, da ne bomo imeli za lenuhe tolažilnih besed, marveč, da bo veljalo dvoje načel: »Več boš delal, več boš zaslužil« in: »Če nočeš delati, zapusti naš kolektiv.« C.

in enkrat jih je celo ločil. Prehodili so 25 km in samo enkrat so nekaj trenutkov počivali. Prebivalci so se z nadčloveškimi naporji, da bi prispeli do Torbeškega mostu in drugih krajev nesreče. Potem pa so začeli utrujeni, mokri in prezeblji bolj z golimi rokami kakor z lopatami odkopavati zasute delavce. Izpod 10 metrov debelega snežnega plazua so odkopali tedaj še živega kovača Petra Kumića in enajst mrtvih delavcev. Tri dni in dve noči so hiteli od enega kraja nesreče na drugi, dokler so bili še količkarj pri močeh.

Ko smo včeraj obiskali Torbeški most, da bi bili navzoči pri odkopavanju zadnjih žrtev, smo našli tam tudi starega delavca Stajvo Ilića. Videli smo, kako neutrudljivo razkopava trd in zmrznjen sneg. Tudi on je bil med prvimi zasut na istem mestu, kjer iščejo, zdaj svoje mrtve tovariše.

Ostal je sam z malim Dimitrijem Milkovskim in po strašnem snežnem metežu je ne oziraje se na nevarnost novih plazov neutrudljivo hodil od enega kraja nesreče do drugega. Njegovi hrabrosti se mora zahvaliti za življenja pet delavcev. Ze ponoči je našel nevarno ranjenega Iso Zulkovića in Rado Dimića. Navsezgodaj zjutraj je rešil tudi izčrpanega in premaženega Vojo Mladenovića, okrog desetih pa je zaslial izpod debele snežne plasti pojemajoče kilice na pomoč. S pomočjo Milkovskega je odkopal ranjenega Stamenka Stanojevića in Srečka Mladenovića ter ju na ramah nesel v nepoškodovano barako. In potem, ko so prispeli

Poročnik Zarija Mirović je bil povsod z gled poguma in vztrajnosti. Rešil je devet človeških življenj, pa tudi sam je bil že v seznamu izgubljenih, ko ga je zasul velik snežni plaz.

NEŠTETO PRIMEROV POŽRTVOVALNOSTI

Zdravnik na mavrovskih gradbiščih dr. Vančo Čipevski je prispel zjutraj s prvo skupino, ki se je prebujala na gradbišču in ki se mudi tam še zdaj. Odkopaval

NAŠI RAZGOVORI

Prvi koraki šolskih skupnosti

Pred nekaj meseci so začeli v občini Center poživljati delo mladinskih organizacij. Zato smo poiskali predsednika občinskega komiteja mladine Toneta Preložnika, ki nam je v kratkem razgovoru nanizal osnovne probleme življenja mladinskih organizacij na šolah.

Na področju občine Center je 10 vajeških in 15 srednješolskih mladinskih aktivov, ki so jih razgibale akcije za dokončno uveljavljanje načel družbenega upravljanja na šolah. Po zakonu o družbenem upravljanju v šolstvu se snujejo šolske skupnosti, v šolskih odborih pa sodelujejo predstavniki teh skupnosti. Z objavo zakonskih določb je bil opravljen šele prvi in to formalni korak, zdaj pa je naša dolžnost, da te določbe v praksi realiziramo.

Na nekaterih šolah so se šolske skupnosti že sestale. Ponekod so ti sestanki izvenletni kot formalna obveznost, drugje pa

je mladina sestavila nekaj vmesnih vprašanj, ki pa so vse preveč splošna in nepogledljiva. Dolžnost naših organizacij v prihodnje je, da se v delo šolskih skupnosti vključijo resno, objektivno in pogumno.

Predstavniki šolskih skupnosti v šolskih odborih v večini primerov še niso zaživel kot polnopravni člani teh organov. To so zelo mladi ljudje, ki brez tovariške podpore vseh članov odbora in moralne opore v dijaki, ne morejo zadovoljivo opravljati zaupane naloge. Ni tako povsod. Na nekaterih šolah smo že deloma uspeli, drugje pa se pojavljajo različni odnosi do dijaškega predstavnika — od delnega upoštevanja njihovih predlogov do zamisli, naj bi bili dijaški predstavniki navzoči le takrat, kadar se govori o disciplini in šolskih uspehih dijakov. V tej zvezi pripravljamo seminar za predstavnike dijakov v šolskih odborih. ig

kraja ne moreš spoznati, ali je bil res mornar, ali ni bil.«

»Eh,« se je oglasil drugi, »če človek dolgo časa govori o neki reči, leta in leta, se tako živijo vanjo, da nazadnje sam verjame, da je vse to res doživel. Tudi poslušalec pozabi in že misli, da je bilo vse res, ker je tolikokrat slišal zgodbo.«

Drugače pa je bil stari Rant dober možak. Vsi so pravili, da je bil varčen in skrben, čeprav je rad zabahal med svoje tovariše v gostilno. Eden sinov pa se mu je čisto spridil in je postal pijanec in nekaj malega je nekoč ukradel. Pa ni bilo nič hudega. Sedaj, pravijo, da se je ušel. Ostal pa je doma pri očetu.

Stari možak, ki je že skoraj popolnoma ogleš, sedaj nič več ne pripoveduje o tem, kako je mislil postati ali o tem, kako je bil mornar. Močno mu moraš zavpiti na ušesa, če hočeš, da te bo razumel. Pa še takrat po navadi odgovori čisto nekaj tretjega.

Zadnjič sem prisluhnil razgovoru, ko se je menil z znancom. Ko ga je le-ta povprašal, kako je kaj z zdravjem, mu je odvrnil: »Ze dolgo te nisem videl.« Pa možu ne gre zameriti. Res, da je naglušen, ostal pa mu je dober spomin in razen tega je

prav po starčevsko nabrit. Zadnjič je neke pripovedoval, da je bil v bolnišnici, pa so mu rekli, naj gre kar domov, da ga bodo že poklicali.

Hitro jim je odgovoril: »Eh, raje povejte, da ni nič z mano. Tako kot otroka me ne boste pošiljali domov. Povejte, da sem star in da z mano nič več ne bo.«

»Prostora ni,« so odvrnili zdravniki.

»Bom videl,« je pravil stari Rant, »če me niso kar tako odpravili, ker sem star in se jim morda ne ljubi, ukvarjati se z mano, češ saj sem dober za v jamo. Zakaj pa naj bi me še popravljali, lepšega kot sem, me itak ne morejo narediti.« Pri tem se njegove oči zvito poblsknejo. Z roko si popravi ogrinjalo, ki je že zelo star in vse pošito, popravi si klobuk, ki se že sveti od zamaščenosti, gube na obrazu pa se mu raztegnejo.

Morda ne bi vedel mnogo več o njem, pa sem zadnjič mimogrede začel v družbo, kjer je bil stari Rant. Bil je dobre volje in je pripovedoval o sebi, pravil je, kako živi.

Sedaj prebiva v majhni podstrešni sobici. Prej, dokler je bil oženjen, je stanoval z ženo spodaj.

»Zakaj si se preselil?« je nekdo vprašal starega.

»Mlada dva sta kupila novo opravilo in je nista mogla spraviti v podstrešno stanovanje, ker so bila vrata premajhna, oprava pa prevelika.«

»Si sam?« mu je zopet nekdo zavpil na ušesa.

»Ne,« je odvrnil in pogledal okoli sebe.

»Kdo pa?« je taisti zopet vprašal.

»Sin,« je odvrnil. »Dve sobici sta. V eni sem jaz, v eni pa sin. Poleti se gre, toda pozimi je mrz. Kar zebe me. Zato pa sva vrata snela, na prag med obe stbi pa sva postavila majhen gašperček, da se grejeva. Tu sedim in pručki in premišlujem. Nihče me ne moti. Čez dan pa se tudi malo sprehodim.«

Res, starega Ranta lahko človek večkrat sreča, ko počasi koraka po cesti. Njegove stopinje so bolj podobne drsanju, kot hoji. Nekajkrat je že padel in sedaj je še bolj previden, ker noče, da bi si polomil nogo. V mislih pa mi je istočasno vstala njegova podoba, ko sedi v svoji podstrešni sobici, ob majhnem starem gašperčku. Menda je to ena izmed prvih peči znamke »Lutze«, ki so jih vse naše hiše polne. Ničkoliko je teh peči in ničkoliko različnih tipov. Moral sem slišati starega Ranta, da sem se zopet spomnil na peči, ki jih drugače človek skoraj niti ne pogleda, ali pa se jih spomni samo takrat, ko pride zima. Staremu Rantu pa je ostal menda gašperček še edini vir toplote, ki si ga je lahko vzel sam, ne da bi mu kdo branil, ne da bi moral koga prositi.

Sam sedi na pručki, ali pa se sprehaja po sobi. Pod njegovimi nogami škripajo hrastove deske. Tam v kotu stoji postelja in ob drugi steni stoji omara, kjer je spravljena vsa njegova obleka.

Tu pa je sedel v družini in še govoril o sebi. Na široko je pripovedoval, le tu in tam mu je kdo kaj zavpil v ušesa. Včasih je

odgovoril, včasih pa je govoril kar naprej, ne da bi se zmenil za vprašanje.

»Veliko jih je pobralo,« mu je zopet nekdo zavpil.

»Pa jih še bo,« je odvrnil stari Rant in potem rekel, da že dolgo ni nič videl Simencovega Jerneja, pa da jo morda ni že odpetal.

»Ne še,« mu je nekdo zavpil.

»Ta je vedno pravil, da me bo počakal,« je rekel Rant in se nasmehnil. Prav tako je govoril o koncu življenja, kakor da res na svetu nima kaj več opraviti in samo še čaka, da bi prišla vrsta tudi nanj.

»Spomladi jih rado pobira,« je še enkrat rekel in pogledal okoli sebe, kakor bi z starčevskim ožesom iskal, kdo med njimi bo prvi kajti bil je v družbi samih častitih starcev, ki so se leto za leto menili o podobnih zadevah. To so bili starci. Njim se je vedno pridružil še kakšen novinec in če je bil mlajši le deset let, so ga držali, da ga bodo poslali po cigarete. Eni so odhajali, drugi so prihajali. Tako je vedno nekaj ostalo tudi od tistih, ki jih že več ni bilo. Nihče ni imel za njimi velikih pogrebnih govorov, toda v razgovorih so vedno prihajali življenje. In če so začeli govoriti o Jožetu, so se spomnili še Toneta, Francelina in še vrste drugih. Tako se je končal tudi današnji razgovor. Potem so se razšli, vsak na svoj dom. Enega je čakala doma skrbna snaha, drugega zopet skrbni sin, tretji je šel sam v svojo podstrešno sobico. Vsak izmed njih je odhajal s svojimi mislimi.

Za starega Ranta mi je nekdo drugi dan rekel, ko sem mu vse to povedal, da se samo tolaži, ko pravi, da se je sam od sebe hotel seliti na podstrežje, ker je hotel ugoditi mladim. Nič ne rečem, kaj je res in kaj ni res. Morda je bil tisti človek zloben, morda je povedal resnico, vem pa, da je staremu Rantu, staremu mornarju, dolgčas na tistem podstrežju, ki je prav tako majhno, prav tako suho opravljeno kakor ladjska kabina. Tu plove k svojemu zadnjemu pristanišču.

Njegovo življenje je podobno mnogim. Mnogo je takih zgodij. Vedno se v tej ali oni obliki ponavljajo. Vedno so bili in bodo taki starci, kakor je on. Zdi se mi pa, da je stari Rant tudi v tem podoben mnogim ljudem, stari in mladim, ki dobro vedo, zakaj se je nekaj naredilo, pa vendar, ker jih imajo radi, tega ne marajo in nočejo verjeti.

»Stari mornar« sedi v svoji sobi, v gašperčku prasketa ogenj, pručka pod njim je zakrpalala, ko se je naslonil na zid in zakinkal. Morda je zasnanjal, kako kot mlad mornar plove v daljni svet. Tam plove mlad mornar, tam plove v sanjah mladostne želje. Tu, v svoji kabini, pa sedi in sanja »stari mornar«.

Morda pa je že toliko starčevske modrosti v njem, da ne misli več na to, da je na podstrežju, da ima samo majhen gašperček, ki ga greje in da bi rad samo še v miru živel. Njegov um pa se je odmaknil rečem, ki druge še bole in razburjajo. Sam jih samo še mirno gleda in opazuje.

VOJKO NOVAK

35-LETNICA JUGOSLOVANSKE INDUSTRIJE GUME

Ena najmlajših industrij na svetu in tudi v naši državi je gumena industrija. Prvi začetki te industrije segajo 90 let nazaj, pri nas pa je bila ustanovljena prva tovrstna tovarna pred 35 leti, in sicer »Sava« v Kranju, ki je pričela delovati februarja 1921. leta. Do sedaj se je ta vrsta industrije zelo razširila po svetu, tako da izdelava sedaj letno že kaka 2 milijona 600.000 ton raznih izdelkov. V naši državi jih seveda izdelamo dosti manj. V minulemu letu smo v vseh tovrstnih tovarnah pri nas izdelali za blizu 6500 ton gumijaste obutve, tehničnih izdelkov okoli 4800 ton in pnevmatik za okrog 2400 ton. Gumena industrija porabi približno dve tretjini kavrčka za proizvodnjo pnevmatik.

Delavec jemlje izdelan plašč za kolo iz vulkanizatorja

Ena najmlajših industrij na svetu in tudi v naši državi je gumena industrija. Prvi začetki te industrije segajo 90 let nazaj, pri nas pa je bila ustanovljena prva tovrstna tovarna pred 35 leti, in sicer »Sava« v Kranju, ki je pričela delovati februarja 1921. leta. Do sedaj se je ta vrsta industrije zelo razširila po svetu, tako da izdelava sedaj letno že kaka 2 milijona 600.000 ton raznih izdelkov. V naši državi jih seveda izdelamo dosti manj. V minulemu letu smo v vseh tovrstnih tovarnah pri nas izdelali za blizu 6500 ton gumijaste obutve, tehničnih izdelkov okoli 4800 ton in pnevmatik za okrog 2400 ton. Gumena industrija porabi približno dve tretjini kavrčka za proizvodnjo pnevmatik.

ven način. Pozneje so pričeli izdelovati radirke in tesnilne plošče. Po štirih letih obstoja je tovarna prišla v roke tujemu kapitalu, ki je takoj presodil, da lahko na razmeroma velikem jugoslovanskem tržišču dobijo izdelki te industrije širok krog odjemalcev. V tujih rokah je bila tovarna do osvoboditve. Tik pred vojno so pričeli v njej izdelovati pnevmatiko.

Po osvoboditvi so pričeli v kranjski tovarni »Sava« izdelovati več novih proizvodov. Novi artikli, ki so jih osvojili, so plašči za avtomobile in tovornjake, sprednje gume za traktorje, plašči za samokolnice, transportni trakovi, klinasti pogonski jermeni, visokotlačne cevi, dalje potap-

so gobaste gume za umivanje, gorski podplati, potovalne blazine in pasovi. Vse te številne proizvode smo nekdanj morali uvažati. »Sava« izdeluje že več kot 2000 raznih artiklov.

Tovarna pa je zgrajena na posebej neustreznem prostoru in ji je tam onemogočen večji razvoj. Tudi z urbanističnega stališča za razvoj mesta Kranja je razširitev nemogoča. Zato so dodelili »Savi« prostore nekdanje tovarne »Tekstil-indus« v Stražišču, ki se preselila v »Intek«. Te prostore novega obrata bodo slovesno otvorili na dan proslave t. j. dne 25. februarja. Tam montirajo delavci tudi stroje, ki so jih deloma uvozili, deloma pa sami izdelali. S pomočjo teh strojev bodo izdelovali transportne trakove, ki so zelo važni za napredek naše industrije, kajti s tem bomo pripomogli k večji mehanizaciji posameznih podjetij, zlasti še rudnikov.

Za letošnje leto predvideva naša edina tovarna za predelavo gume v Sloveniji izdelavo 52.000 plaščev za avtomobile in kamione in kar 300 tisoč plaščev za kolesa z zračnicami. Razen tega imajo v programu še izdelavo okrog 1750 ton tehničnih izdelkov. Skupno bodo izdelali 3415 ton gumenih proizvodov.

Omenili bi še ostale jugoslovanske tovrstne tovarne, ki jih

sicer ni mnogo, vendar pa si brez njih ne moremo zamišljati razvoja našega gospodarstva. Predvsem naj omenimo »Borovo«, ki je največja tovarna v Jugoslaviji in proizvaja dve tretjini celotne naše proizvodnje gumene obutve, razen tega pa plašče za avtomobile in avione. Skupna proizvodnja vseh njenih izdelkov je znašala lansko leto več kot 6000 ton. Tovarna »Rekorde« v Leskovcu, ki je bila med okupacijo prenešana v Beograd, proizvaja sedaj razen podpetnikov še tesnila, razne cevi, znatno pa je razširila tudi asortiman tehničnih predmetov. Tovarna »Ris« v Zagrebu se bavi predvsem s proizvodnjo higienskih predmetov in igrač, medtem ko »Tigar« v Pirotu izdeluje gumijasto obutve. Pred vojno je bila ustanovljena tudi tovarna »Vulkan« v Nišu, ki prav tako izdeluje predvsem gumeno obutve.

Ceprav lahko ugotovimo, da je gumena industrija pokazala v pojavnem obdobju lep napredek, seveda to še spričo naglega razvoja in potreb ostale industrije, ne moremo trditi, da bi šla vzporedno z ostalim našim razvojem. Zato sodijo strokovnjaki, da smo v tej panogi industrije pravzaprav v pričetku razvoja in ji bo za naprej potrebno posvetiti vso pozornost, tako da bo lahko zadostila velikim potrebam, ki jih prinaša sodobno gospodarsko življenje.

Piran z znamenitim zvonikom v ozadju

Od Nanosa do Jadrana

Pomoč za strokovne tečaje

Zvezna kmetijska zbornica je te dni dodelila iz dopolnilnih sredstev za ribištvo podjetja Riba v Izoli milijon dinarjev za strokovne tečaje pri tem podjetju. Tečaj za ribiče se je začel 1. novembra in ga bodo zaključili konec aprila. Na njem se je zbralo okrog 40 mladih fantov iz vseh krajev Slovenije, ki imajo veselje do tega poklica. V prvih treh mesecih so se naučili šivati mreže, loviti v svetlinih čolnih in metati mrežo plavarico. V prihodnjih mesecih pa je na sporedu pouk še drugih ribiških veščin.

Razen tega tečaja je podjetje Riba organiziralo še tečaj za kapetane ladij in tečaj za motoriste. Tečaja se bosta zaključila že ta mesec. Predavajo profesorji Srednje pomorske šole iz Pirana.

Pobuda podjetja Riba sodi v vrsto prizadevanj, da bi nadoknadili veliko vrzel, ki je nastala ob koncu lanske sezone lova na modro ribo, ko se je odselilo s področja koprškega in bujskega okruga nad 85 odstotkov ribičev italijanske narodnosti. Tečaje bodo organizirali še prihodnje leto, nato pa računajo na kader naših rednih pomorskih šol.

Volitve v okrajno skupščino Zavoda za socialno zavarovanje

V torek, 21. februarja, bodo v koprskem okraju volitve v okrajno skupščino Zavoda za socialno zavarovanje. V skupščino bodo izvolili okrog 90 članov. Hkrati bodo ta dan izvolili tudi člane skupščin podružnic Zavoda v Koprju, Sežani, Postojni, Ilirski Bistrici in Piranu. V pripravah za volitve so bile najbolj aktivne podružnice v Postojni, Sežani in v Ilirski Bistrici, kjer so zabeležili na posameznih sestankih tudi 100-odstotno udeležbo volilnih upravičencev. V koprskem okraju je več kot 26 tisoč zavarovancev, ki bodo letos prispevali 424 milijonov za zdravstveno zavarovanje.

Poškodovane vodovodne naprave

Nedavni nenadni pritisk mraza je ponekod povzročil presežanje močnejše pri oskrbovanju prebivalstva z vodo. V Koprju, Plavjah in Skofljah je na primer zmrzovanje po nepopolnih podatkih poškodovalo nad 200 vodomerov. Vtem ko razdelilno omrežje ni utrpelo škode, je mnogokje zmrznila voda v hišnih napeljavah. Da bi obvarovali širše družbenega imetja, so koprski vodovodni delavci začasno demontirali okrog 100 vodomerov. Sodijo, da veljajo poškodbe vodovodnih naprav v obmorskem pasu Slovenske istre nad dva milijona dinarjev.

Uredili bodo pet ambulanz

Podružnicam Zavoda za socialno zavarovanje v Koprju, Postojni, Ilirski Bistrici in Sežani se bo v kratkem pridružila še piranska. Medtem ko so v Sežani, Ilirski Bistrici in Postojni zaključili lanskoletno poslovanje s primanjkljaji, so v področju bivšega koprškega okruga znova zabeležili presežek dohodkov nad izdatki. Tako zbrana sredstva leto za leto vlagajo za izboljšanje zdravstvenih služb v celotnem okraju. Največ denarja je šlo doslej za investicijska in obnovitvena dela v ankaranski, Izolski, piranski in koprski bolnišnici. Z lanskim presežkom bodo letos uredili ambulante v Izoli, Piranu, Koprju, Portorožu in Sečoveljih.

Premočeni koprskijski izdelki v piranskem skladišču

V nadstropju nad skladiščem piranskega trgovskega podjetja »Jadro« je zaradi zmrzovanja počela vodovodna cev. Ko je mraz nekoliko popustil, si je voda utrla pot v skladiščne prostore in v eni noči premočila za nad poldrug milijon dinarjev koprskijskih izdelkov. Vendar to še ne pomeni, da je tolikšna tudi dejanska škoda. Ker gre v glavnem za žensko perilo, bo mnogokaj moč rešiti brez večje izgube s pranjem in likanjem.

V celjski občini bodo smeli graditi samo v zazidalnih okoliših

V skladu s potrebami in zasnovami urbanističnega načrta Celja in glede na načrtni razvoj drugih krajev celjske občine, je določeni sedem zazidalnih okolišev. V mejah omenjenih okolišev bodo arhitekti izdelali zazidalne načrte, po katerih se bodo v bodoče razvijale gradnje stanovanjskih in drugih poslopij, prav tako pa tudi vsa druga dejavnost.

Svet za komunale zadeve je temeljito razpravljal o predlogih strokovnjakov in osvojil predlog odloka o zazidalnih okoliših. Zaenkrat bo na območju občine sedem zazidalnih okolišev za srednja naselja in redka naselja. Naselja v omenjenih zazidalnih okoliših se bodo razvijala po sodobnih načelih.

Kot prvi zazidalni okoliš je določen »otok« — področje ob Savinji, ki ga omejuje potok Sušnica, do Ljubljanske ceste, nato južno od Ljubljanske ceste, Glazija, Ipavčeva ulica, most čez Ložnico na Ljubljanski cesti in potok Ložnica. Tu bodo gradili predvsem večja poslopja. Zazidalni načrt za »otok« je idejno že rešen. Proti Dečkovi cesti je določen drugi zazidalni okoliš, ki ga oklepajo Dečkova cesta, cesta na Lokrovce do ocepca na Ostrožno, cesta na Dobrovo do Dečkove ceste. V gornjem delu se prostor razteza do pokopališča bolnišnice, ki je sedaj opuščeno. Za srednje naselje je določen tudi zazidalni okoliš v Lipi—Store, kjer je že zgrajeno precej novih poslopij.

Iz Turnišča pri Ptuj

Na pobudo organizacije Socialistične zveze terena Turnišče bo v prostih kmetijskih šolah prirejen gospodinjstvi tečaj za dekleta, na katerem se bodo seznanila s sodobnimi načeli gospodinjstva. Do sedaj se je za tečaj prijavilo že 10 deklet, pričakujejo pa še več tečajnic.

V zazidalnih okoliših Medlog, Lopata, Smarjeta—Škofja vas ter Bukovžlak bodo samo redka naselja. Spričo komunalega razvoja Medloga in Lopate so bili v Svetu mnenja, da bi se Medlog razvijal v smeri Lopate, ker so v tej smeri razvite tudi komunikacije. Glede Teharij in Bukovžlaka predlagajo, naj bi Teharije postale središče in se bi pozneje naselje širilo proti Bukovžlaku.

Kot bodoči zazidalni okoliši so predvideni Breg, Pohule, Smartno,

Zagrad, Trnovlje, Ljubčna in Začet. Toda glede na neurejeno stanje komunikacij in zaradi nekaterih drugih vzrokov v omenjenih krajih ne bo smel začasno nihče graditi. Pozneje bo občina tudi tu določila zazidalne okoliše in izdelala zazidalne načrte.

Prvi korak, ki je storjen v tej smeri, daje upati, da se bodo nova naselja v mestu in izven središča načrtno in smotrno razvijala. Hkrati bo to tudi veliko olajšanje za številne graditelje.

MARIBORSKA TEKSTILNA TOVARNA, MARIBOR

SPREJME

pogonskega inženirja

strojnega ali elektro-inženirja, z daljšo prakso v upravljanju parnih kotlov, parnih turbin, delavnice in podobno

Ponudbe z življenjepisom in pregledom dosedanje prakse, poslati na SEKRETARIAT

MTT - Maribor

Obveščamo zainteresirane

da bo Carinarnica v prihodnje za dokaz, da gre za darilno pošiljko

v zvezi z uporabo carinskih olajšav sprejemala izključno samo potrdila pristojnih občin oziroma sodišča, ki morajo obsepati naslednje podatke:

- kdo pošilja in kdo prejema darilo;
- ali darilo pošilja prijatelj ali sorodnik;
- ali gre za darilo brez kakršne protiusluge in plačila po prejemniku; in
- ali ni morda za kakšen predmet prejemnik darila že poprej izkoristil carinsko olajšavo.

Carinarnica ne bo sprejemala nobenih drugih dokumentov kot dokaz za uporabo carinskih olajšav.

798

Iz Carinarnice v Beogradu

O delu in življenju v konjiški občini

Na zadnji seji je ljudski odbor konjiške občine razpravljal in potrdil nekatere spremembe in dopolnitve statuta te občine. Ena glavnih sprememb je pri številu krajevnih odborov. Do sedaj so namreč za celotno področje občine, ki obsega preko 22 tisoč hektarjev in okoli 18.000 prebivalcev, bili le trije krajevni odbori, in sicer na sedežih bivših občin, kjer imajo sedaj svoj sedež tudi krajevni uradi. Za nekajmesna praksa pa je pokazala, da bo za lažje reševanje lokalnih nalog potrebno število krajevnih odborov zvišati ter tako pritegniti čim več volivcev k sodelovanju.

Nove krajevne odbore po spremembah statuta bodo volili na prvih zborih volivcev. V bodoče pa je predvideno, da bo področje krajevnega odbora istočasno tudi tvorilo teritorialno enoto za sklicanje zborna volivcev.

V Vitanju pri Slov. Konjicah so te dni slavili krajevni praznik kot spomin na obilnico streljanja talcev leta 1944. Ob tej priložnosti je bila sve-

to Narodna revija PRESEKOVNE DRUŽBE »OBZORNIK«!

ljaške obleke, zaščitne obleke, gumene prevleke velikih industrijskih valjev, gumena kolesa za seba vozila, težke profile trakovke za hidrocetrane, razne sestavne dele za avtomobilsko industrijo in nekatere druge tehnične izdelke. V zadnjem času so v našem delavski svetli, ponekod so na predvolilnih sestankih izbrali delegate, ki so v imenu kolektiva volili predlagane kandidate, v ustanovah in manjših podjetjih pa so volili vsi zavarovanci. Novovzvoljena skupščina se bo v kratkem sestala ter razen svojega predsednika izvolila še izvršni odbor in delegate za okrajno skupščino v Celju.

Kmečka mladina, ki obiskuje kmetijsko nadaljevalno šolo v Konjicah, že dalj časa pripravila igro »Veriga«, s katero se bodo to nedeljo predstavili na konjiškem odru. To je vsekakor treba pozdraviti, saj ob učenju vsako leto pripravijo še kakšno igro. L. V.

Kmečka mladina, ki obiskuje kmetijsko nadaljevalno šolo v Konjicah, že dalj časa pripravila igro »Veriga«, s katero se bodo to nedeljo predstavili na konjiškem odru. To je vsekakor treba pozdraviti, saj ob učenju vsako leto pripravijo še kakšno igro. L. V.

Nekaj trenutkov so stali nepremično. Potem je Hedy stopila korak naprej in prišla Dumetriusa za roko.

»Mar ni vseeno, ali mu boš plačal zdaj ali kasneje? Zdaj vendar ne moreš z njimi barantati! Zdaj sploh ne moreš barantati! Malone kričala je. »Bežimo od tod! Nekaj tisoč dolarjev pomeni za nas danes toliko ko nič!«

Willy se je počasi približal pilotu. Dumetrius je grobo odričnil Hedy in zgrabil Carpattija za plašč.

»Strahovito napako ste storili,« je rekel Dumetrius. »Toda za hip moram popustiti.« Ozrl se je na Willyja. »Vzemi iz skrinjice denar.«

Willy se je vrnil k avtomobilu. Pilot je odričnil Dumetriusovo roko in si poravnal plašč.

»Hvala. Zal mi je, da sem vam bil neprijeten. Toda ne pozabite, da sem vam storil velikansko uslugo — za mal denar.«

Willy je odprl skrinjico in vzrl iz nje nekaj denarja.

»Samo en bankovec, prosim vas,« je povzel pilot. Iz svežnja je izvlekel bankovec in se postavil pred avtomobil. »Docela se hočem prepričati. Bodite ljubeznivi in prižgite luči.«

Dumetrius je pokimal z glavo. Willy pa je stegnil roko in prižgal luči. Carpattija je obsijala svetloba. V rokah je sužal bankovec. Zatem je z glavo pomignil Dumetriusu, naj se mu pridruži.

»Mar mislite, da sem popoln bedak?«

»Kaj vam pa zdaj spet ni všeč?« je vprašal Dumetrius z lednim glasom.

»To ni dolarski bankovec. To je potvorjen bankovec za en funt. Zelo nespretno potvorjen in docela neuporaben.«

Dumetrius mu je iztrgal bankovec iz roke.

»Dajte mi ga... da vidim.«

Carpatti je medtem stopil k skrinji in izvlekel polno pest denarja. Nato se je ponovno vrnil k avtomobilu.

Čez nekaj sekund je pilot rekel:

»Nekdo vas je povlekel za nos. To je raznovrsten potvorjen denar. Pripeljali ste semkaj skrinjico, polno papirja, ki ni vreden počenega groša.«

Dumetrius se je, z levo roko opiral na avtomobilski hladilnik. Zamajal se je. Skozi stisnjene zobe je izrekel eno samo, skoro neslišno besedo, ki je zvenela kakor »Kece«. Nagmil se je naprej, kakor da bo bruhal, usta pa so se mu strahovito spacičila. Hedy je stala, kakor da bi strela udarila vanjo. Willy se je počasi oddaljaval od avtomobila in se približeval letalu.

»Ne bi smeli poskusiti, da bi me tako pretentali,« je rekel Carpatti. »Vrnite se nazaj in poiščite drugega pilota, ki vas bo popeljal iz Anglije.«

Ne da bi ga pogledal, je Dumetrius rekel:

»Odpeljal nas boste. Vzlic vsemu temu boste dobili plačilo.«

»Dobro je, da sem videl, kako ste me hoteli plačati.«

»Ukazujem vam, stopite iz letalo in vžgite motorje! Še nocoj moramo zapustiti to deželo!«

»Drugi ljudje so in druga letala. Moje letalo pa ni za vas!«

Dumetrius se je naglo okrenil in se zastrlmel v Carpattija. Nato je zakričal kakor iz uma:

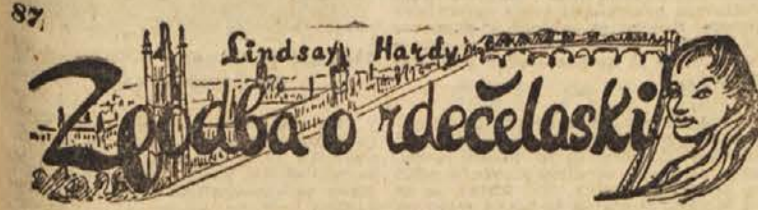
»Odpeljal nas boste!«

»Ne bom vas odpeljal,« je odvrnil Carpatti, se okrenil in pohitel proti letalu. Mali Willy je vtem skočil pod krila letala. Dvignil je roko, v kateri je držal revolver in vzkliknil:

»Nikdar več ne boste leteli!«

Hedy je kričnila, ko je Willyjeva krogla prestrelila pilotu prsu.

Carpatti je z rokama, prekrizanimi na prsih, zdrknil na kolena. Willy se mu je približal z revolverjem v roki in vnovič ustrelil.

»Dragi prijatelj, tudi vas bi lahko opametil,« je mrzlo rekel Dumetrius.

Pilot se je trpko in porogljivo zasmejal.

»Poklicali boste svojega Malega Willyja, kajne?« Vnovič se zasmejal. »Toda jaz sem pilot. Kdo neki bi vas potem odpeljal na Portugalsko?«

Hedy je nenadoma posegla v razgovor:

»Plačaj mu! Plačaj mu, samo da bomo čimprej šli od tod!« Dumetrius se ni zmenil za njene besede.

»Ne dovoljujem, da bi izsiljevali od mene denar. Na letališču na Portugalskem bodo čakali na nas ljudje, ki ukaze izpolnjujejo brez ugovaranja. Zato bo, mislim, najpametneje, če nemudoma pomagata Willyju natovoriti skrinjico.«

»Jaz pa mislim, da bi bilo pametno od vas, če bi doumel, da še niste na Portugalskem in da sem jaz edini, ki lahko pilotirata tole letalo. Spremljal sem dogodke in vem, kaj se je zgodilo z Marcottijem. Ne želim iti po njegovi poti. Bodite prepričani, da tega ne bom storil.«

»Vi počenjate vse, da bi vas doletela ista usoda.«

»Zahtevam, da mi plačate takoj. Ko bomo pristali na Portugalskem, letala ne bom zapustil. Brž ko boste izstopili, bom vzlezel... Potemtakem,« Carpatti se je sklonil naprej in iztegnil roko, »dvajset tisoč dolarjev... izvolite jih plačati!«

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

DRŽAVNO PRVENSTVO V ALPSKIH DISCIPLINAH

Zagrizene borbe v slalomu

Zmagovalec Kunšič (»Jesenice«) pred Štefeto, Cvenkljem in drugimi

Tržič, 19. febr. Po večerajšnjih neugodnih vremenskih razmerah so se priredile državne prvenstva v alpskih disciplinah, ki so se vremenito danes ne bo izboljšalo. Zoda zjutraj so se obratno razjasnili, čeprav je začel rahlo nalezavati nov sneg. Zadnji dan prvenstva je bilo torej mogoče, da so se pomerili člani v zadnji disciplini — slalomu.

Nastopilo je 68 članov iz vseh republik, največ pa seveda iz Slovenije. Vodilo so se zagrizene borbe med stari in mladi, prodirajoča »garde«. Prišlo je do nekaterih presenečenj, med katere lahko štejemo mesto mladega Jeseničana Zogovica, in pa drugo mesto Štefeta, ki je se sekundo znalost za zmagovalec Kunšičem. Velik uspeh so dosegli Tržičani, saj se jih je kar pet uvrstilo med najboljših desetorico.

Praga je bila dokaj težka, posuta z novim snegom na trdi podlagi. Dolga je bila 1000 m z višinsko razliko 329 m ter je imela v obeh tekih 68 vratic. Omeniti moramo, da so bili nekoliko na slabšem tekmovalci z višjimi startnimi številkami.

Kunšič, ki je imel startno številko 1, je že v prvem teku zanesljivo vozil in si zagotovil prvo mesto. Takoj za njim se je tudi po prvem teku uvrstila startna številka 2 — Janko Štefeta. Tudi v drugem teku se je ponovila ista slika, tako da sta oba tekmovalca zavzela ista mesta, kot sta jih imela na startni listi.

Od domačih sta se zlasti odlikovala Janko Krmelj in Janez Perko, ki sta zasedla četrto oziroma peto mesto. Pred njiju je prišel olimpijec Cvenklj.

REZULTATI

Kunšič (»Jesenice«) 2:32,1 (1:26,4; 1:11,7), J. Štefeta (Ljubelj) 2:33,0 (1:31,2; 1:11,8), Cvenklj (Prešeren) 2:45,1, Janko Krmelj (Ljubelj) 2:47,4, Perko (Ljubelj) 2:48,6, Zogovica (J.) 2:51,2, M. Lukanc (Lj.) 2:52,0, Dornig (J.) 2:52,3, Molnar (J.) 2:55,7, J. Modrič (Graficar, ZgB) 2:57,2, Četina (»Cotice«) 2:57,8, Prestor (Enotnost) 3:06,7, Križalj (Lj.) 3:03,0, Jože Krmelj (Lj.) 3:07,2, Borkovič (»Sarajev«) 3:08,5 itd.

HOKEJ NA LEDU Dvoštevilična »mednarodna« zmagaja »Ljubljane«

Ljubljana, 19. febr. Na drsališču pod Cekinovim gradom je bila danes popoldne mednarodna tekma v hokeju na ledu med ATUS iz Graza in domačo »Ljubljano«. Domačini so zmagali z visokim rezultatom 13:0 (5:0, 2:0, 6:0). Strelci: Pogorelec in Volkar po 3, Čuček in Zerovec po 2, Janežič, Osrečki in Jenc po 1 gol. Sodila sta Pogačnik in Lombar pred kakimi 2000 gledalci.

Z obo izmed redkih mednarodnih tekem v hokeju na ledu so številni gledalci odhajali nezadovoljni. Prevelika je bila premoč domačega moštva. Gostje so bili povsem nedorasi Ljubljancem, ki se niso niti preveč trudili, pa vendar dosegli dvoštevilični rezultat.

Sepp Bradl na 60-metrski skalnici v Ljubljani

Za mednarodne skalne tekme, ki bodo v četrtek, 23. februarja na 60-metrski skalnici v Ljubljani, so se pripele prve prijava. Prijavil se je avstrijski smučarski klub Bisehofshofen z enim izmed najboljših srednjeevropskih skakalcev — Seppom Bradlom — na čelu.

Na to prireditve posebej opozarjamo vodstvo Šol in sindikata, za katere je odobrena nižja vstopnina.

Orient (Reka) — Odred 0:4 (0:1)

Na prvem smučarskem tečaju za slepe v Jugoslaviji je kolona odhajala na teren. V rdečemodri svetlobi jutranje zarje so se kot temne sence obračale ruševine višnjegorskega gradu, znamenja nasilja, gospodstva in izkoriščenosti višnjegorskih grajskih gospodov, ki so neomejeno in nezakazano tlačili svoje poddanike. Mislili so, da bo njih gospostvo večno, toda zob časa in zdrav slovenski rod, ki živi tudi okoli, je bil močnejši od njih. Od višnjegorskega gradu so ostale samo še neme ruševine, ki bi lahko veliko povedale, če bi znale govoriti. Zadaž za temi ruševinami, oddaljeno kake pol ure, leži Polzevo.

Poznam slepe! Videl sem jih igrati šah, peti, plesati, vendar... Rad bi videl človeka, ki si lahko predstavlja, kako slepi smučajo! Bral sem že o slepih Američanki, ki zna voziti kolo in se ni doživela nesreče! To sem bral, vendar...

Torej, kako slepi smučajo? Teško je predstavljati... Lahko pa pokušate. Zamislite (na obe očesi, ne samo na eno!) in se spustite po strmini. Za vsak primer pa glette, da ne bo v vaši okolici prevseh radovednežev, ki bi se vašemu poskusu škodoželjno smejali.

Ce bi prišli tako kot jaz zjutraj na Polzevo, bi že lahko videli živahno skupino, ki se naglo oddaljuje od doma. Nihče ne bi na prvi pogled opazil, da so to slepi. Tudi jaz nisem. Seje ko sem natančno pozledal, sem opazil, da ti ljudje ne vidijo. Po sledi svojega vodnika pa so vozili s tako gotovostjo, da bi jim maraško težko bil kos. Na posledem smo prišli vsi skupaj v kotlino, kjer je pripravil teren za trening. Seveda le-ta ni kakšna reprezentančna proga za zmuk ali slalom, je pa zelo »dostojna« strmina. Le-tu se vsako ju-

Prvi hrvatski tekmovalce Modrič je bil deseti, najboljši bosanski pa Bošković — 15.

V Tržiču smo opazili tudi dva tekmovalca z veliko željo, da bi posegla z ostalimi v borbo za naslov državnega prvaka. To sta bila olimpijca »Invalida« — Tine Mulej in Jože Iljica. Na vprašanje, kako je kaj z njim, je Tine samo žalostno zamahnil z roko in pokazal, kot češ, saj bi tudi jaz rad šel. Prav tako bi tudi Jože rad sledil ostalim, vendar sta hočeš nočeš morala igrati le vlogo gledalcev.

Organizatorju smučarskega kluba »Ljubelj« je precej pomagalo tudi turistično društvo iz Tržiča, ki je dalo na razpolago svoje prostore za informacijsko pisarno in svoje ljudi za pomoč pri uspehi organizaciji.

Po tekmovanju je državni prvak Jože Kunšič izjavil: »Sam s seboj sem zadovoljen. Plasma je realna, me ne preseneča, kakor tudi ne plasma ostalih. Kar je bilo že dostikrat dokazano, sem znova dokazal, čeprav nekoliko pozno. Proga je bila težka.«

Delegat Smučarske zveze Jugoslavije Japundžić pa je dejal: »Organizacija je bila dobra, četudi prireditelji ni povsem uspela z ozirom na težke vremenske razmere. Proge so bile tehnično dobro speljane in težke, kot pač morajo biti za takšna tekmovanja. Smučarskemu klubu »Ljubelj« moram izreči vse priznanje.«

Zvečer je bila v Domu Svobode razglasitev rezultatov in podelitev pokalov OLO Kranj, Oblo Tržič in Turističnega društva Tržič.

Jože Kunšič

PROPAGANDNE MEDKLUBSKE TEKME ENOTNOSTI

Izvrstna udeležba skakalcev...

... in nezadovoljiva tekačev

Ljubljana, 19. feb. — Smučarski klub Enotnost je izkoristil ugodne snežne razmere in v nedeljo dopoldne in popoldne priredil v Ljubljani propagandne medklubske tekme v tekih in skokih, čeprav je rahlo snežilo. Start in cilj za tekme v tekih je bil pri domu »Partizana« v Zgorajiški sliki. Razen tekmovalcev prireditelja so se tekov v petih disciplinah udeležili še tekači z Bleda, Kranja, Hrúšice, Ihana in TVD »Partizana« Narodni dom, Viš in Tabor. Klub temu pa je bilo skupno število nastopajočih 23, kar je dokaz, da je za to zvrst zimskega športa med mladino še vedno precej skromno zanimanje.

Največ je bilo nastopajočih pri mlajših mladincih. Od teh so odstopili trije tekmovalci, vendar pa je bila konkurenca zelo ostra — tekli so na 6 km — in dosegli so bili prav dobri rezultati. Najmanj pa je bilo starejših mladincev (3). Članov je na 12 km nastopilo šest; prva tri mesta so zasedli člani Enotnosti Lenarčič, Dvoršak in Kalan.

Do neprijetne pomote je prišlo pri teku pionirjev in pionirk. Ker traser proge (1 km) za pionirje še ni prišel s trasiranja in ni mogel nastopajočim opisati progi, je stariar na startu pomotoma spustil tekmovalce na 1 km, če ne bi posredovali takoj nekateri člani, ki so pravkar končali svoj tek, bi pionirji lahko zavili tudi na daljšo turo — 6 km. Vendar pa so pionirji in pionirke dokazali, da so kos tudi tej nalogi in so isto progo kot mladinci pretekli le v nekoliko slabšem času. Posebno se je izkazala pionirka Glavina (Enotnost) 25,5 metra. Padecv je bilo na današnji pri-

reditvi malo. Bili pa so posledica nekoliko razmečenega doskočišča in negotovosti nekaterih skakalcev pri doskoku.

Rezultati: člani (22 tekmovalcev): Borštinar (Lj) 138,5 (24,5, 25,5), Rotar (E) 180,5 (33,5, 24), Škerjanc (Lj) 178,8 (25,5, 25); mladinci (18 tekmovalcev): Florjančič (Ločan) 183,6 (22, 22,5), Glavan (E) 158,2 (19,5, 20,5), Novinec (Ločan) 158,1 (21, 21); pionirji (30 m — 4 tekmovalci): L. Koprišek (E) 158,8 (21, 20), Čurk (E) 157,3, M. Koprišek (E) 154,4; pionirke (15 m): A. razred — 22 tekmovalcev: M. Koprišek (E) 160,8, Turk (E) 158,9, Britelj (E) 157,5; B. razred — 12 tekmovalcev: Modričan 147,8, Javornik 124, Balantič 121,7, Topalovič 119,8 (vsi Enotnost), Petrič (Višnja gora) 119,3; C. razred (3 tekmovalci): B. Škerjanc (Lj) 131,4.

S. Fugina

reditvi malo. Bili pa so posledica nekoliko razmečenega doskočišča in negotovosti nekaterih skakalcev pri doskoku.

Rezultati: člani (22 tekmovalcev): Borštinar (Lj) 138,5 (24,5, 25,5), Rotar (E) 180,5 (33,5, 24), Škerjanc (Lj) 178,8 (25,5, 25); mladinci (18 tekmovalcev): Florjančič (Ločan) 183,6 (22, 22,5), Glavan (E) 158,2 (19,5, 20,5), Novinec (Ločan) 158,1 (21, 21); pionirji (30 m — 4 tekmovalci): L. Koprišek (E) 158,8 (21, 20), Čurk (E) 157,3, M. Koprišek (E) 154,4; pionirke (15 m): A. razred — 22 tekmovalcev: M. Koprišek (E) 160,8, Turk (E) 158,9, Britelj (E) 157,5; B. razred — 12 tekmovalcev: Modričan 147,8, Javornik 124, Balantič 121,7, Topalovič 119,8 (vsi Enotnost), Petrič (Višnja gora) 119,3; C. razred (3 tekmovalci): B. Škerjanc (Lj) 131,4.

S. Fugina

HOKEJ NA LEDU Prekinjena tekma Partizana v Budimpešti

Budimpešta, 19. febr. (Tanjug.) Mednarodno tekmo v hokeju na ledu med Partizanom in večkratnim madžarskim prvkom Kincijem so morali po 20 minutah igre pri stanju 0:0 prekiniti zaradi hudega snežnega meteža. Rezultat je stvarten, ker sta bili moštvima izenačeni. Gledalcev je bilo 2000 pri temperaturi —10 stopinj. Tekmo bodo ponovno igrali v ponedeljek, ker je za novej predvidena tekma med Partizanom in drugim moštvom z madžarskega prvenstva »Veres Meteorje«. Tekmo bo prenašal tudi budimpeštanski radio.

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNEM DRSANJU Zamenjani vlogi

Garmisch-Partenkirchen, 19. februarja. (Reuter.) Prvo mesto na svetovnem prvenstvu v umetnem drsanju za ženske v Garmisch-Partenkirchem (Nemčija) je zasedla 16-letna Američanka Carole Heiss s 195,19 točke in 13 plasmaji. Druga je olimpijska zmagovalka in bivša svetovna prvakinja Američanka Allbrightova s 194,74 točke in 14 plasmaji, tretja pa evropska prvakinja Avstrijka Wendlova s 189,83 točke in 35 plasmaji.

Turčija — Madžarska 3:1 (2:0!)

Carigrad, 19. febr. Danes je bila v Carigradu odigrana mednarodna nogometna tekma med reprezentancama Turčije in Madžarske. Turški nogometaši so dosegli izreden uspeh — porazili so najboljšo madžarsko enajstovico z rezultatom 3:1. Prvi polčas se je zaključil z rezultatom 2:0.

Tekmo je sodil naš sodnik Vasa Stefanović, stranska sodnika pa sta bila Zivota Blajič in Borče Nedeljkovski.

ATLETSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V DVORANI

Odlični rezultati

Zagreb, 19. febr. — Na atletskem prvenstvu Jugoslavije v dvorani, ki je bilo v Zagrebu, so bili dosegeni dobri rezultati. V teku na 60 m ovire je članica odreda Stamejčičeva dosegla izvrsten čas 8,7, kar je za 5 desetink sekunde boljše od doseganega rekorda v dvorani. Stanko Lorger je bil tudi tretji brez nasprotnika v tekih na 60 m (6,9) in 80 m ovire (8,2).

Naslov državnega prvaka na 3000 m je Mugoša osvojil po zelo razburilni borbi z Ottenheimerjem. V južno dvorabi je posegel tudi tekmovalce Klavdivarja Lazič, katerega je Ottenheimer prekosil šele v finišu.

Skiljevič je prijetno presenetil v metu krogle z rezultatom 15,10. To je najboljši rezultat, dosegel pri nas v dvorani. Tudi Kotuško je v metu krogle dosegla doslej najboljši rezultat — 12,20, v teku na 1000 m pa je Sarič z 3:37,2 za 3 sek. izboljšal sedanji rekord dvorane, ki ga je doslej imel Vipotnik.

O'Brien — krogla 18,725 m!

New York, 19. febr. (AFP.) Perry O'Brien je dosegel najboljši rezultat vseh časov v metanju krogle v dvorani — 18,725 m. O'Brien je ta rezultat dosegel v Madison Square Gardenu v New Yorku.

Ostali boljši rezultati tekmovalca: tek na 1000 y: Sewell (ZDA) 2:08,4 (dve desetinki sekunde slabše od najboljšega svetovnega rezultata v tej disciplini), skok s palico: Richards (ZDA) in Bregg (ZDA) po 460 cm, skok v daljino: Range (ZDA) 750 cm, skok v višino: Skelton (ZDA) 205,5 cm itd.

NA PRVEM SMUČARSKEM TEČAJU ZA SLEPE V JUGOSLAVIJI

Vozni naravnost proti glasu!

tro začne ura smučanja za slepe. Kakšen je pravzaprav njihov trening? Najprej »ponavljanje« likov od prejšnjega dne. Ravno ta dan, ko sem jih obiskal, je bilo najprej na vrsti bočno drsenje. Ko vsem začetnikom deta tudi slepim precej težav. Vendar so nekateri že pravi mojstri.

Po ponavljanju je bila na vrsti kristianija. Najprej seveda »teoretični pouk«.

»Desno smučko nekoliko naprej. Da, toliko. Levo roko upognite v višini pasu. Tako, dobro! To je bil glas trenerja slepih, Tineta. Nato...«

Nato je stopil v akcijo moj kolega Dušan. »Trenutek, prosim! Ostane tako kot ste! In že je bila slika gotova. Nato...«

Nato se je začelo... Plan ure je bil v trenutku popolnoma spremenjen. Slepi so morali pokazati vse, kar so se v tem kratkem času naučili, da je bil zadovoljen nenasiťi fotografski aparat.

Dušan je bil neumoren. Zavedal se je, da mora bralcem čimbolj verno prikazati, da znajo tudi slepi smučati. »Tudi zate bo laže«, mi je dejal, ko sem ga skušal prepričati, da naj ne bo tako zahteven. Moral sem kloniti.

Zanimalo naju je predvsem, kako vozijo iz strmine. Na prvi pogled zelo enostavno. Predvsem znajo že »jemati se proti svojim učencem in začne klicati njih imena. Slepi se hrabro potožejo v smeri njegovega glasu in že dvirajo mimo nas. Ne boste verjeli, dejstvo pa je, da sva bila na smučanju z njimi dve uri. In koliko je bilo padcev? Surje! In še ti rahli ter ne pri vožnji niz strmino. To je res neverjetno. Mar ne?

Zanimalo me je, kakšne občutke imajo ti ljudje pri spustu, ko dosegajo precejšnjo hitrost. Pojasilni so mi, da strmino občutijo samo po tem, da jih nese navzdol. Sklonijo se naprej (strove

Udeleženci tečaja pri »teoretičnem pouku kristianije

razvit refleks, da se v trenutku, ko začutijo, da je konec vožnje, obrnejo na levo ali desno. Posledica: nobenih padcev...

Čas treninga je minil. Treba se je vrniti v dom, kjer čaka po napornem delu zasluženo kosilo. Najpomembnejše so odločili, da bodo šli kar sami brez vodstva. Pavle se je postavil na čelo koloni. Tine jim je povedal, v katero smer morajo iti, in kolona je krenila. Toda...

Pavle se je izgubil. Natetej pa je na

DRŽAVNO PRVENSTVO V KLASIČNIH DISCIPLINAH

Matevž Kordež najboljši na 30 km

V štafeti 3 x 5 km za ženske je zmagala štafeta Delnic pred Enotnostjo — Najboljši skakalec — Zidar pred Langusom

Delnice, 19. februarja. — Poslednjega dne XI. državnega prvenstva v klasičnih disciplinah je bilo na sporedu tekmovanje v smučskih tekih na 30 km in štafeti 3 x 5 km za članice.

Na 30 km je startalo 13 vozačev. Zmagal je Matevž Kordež, naš najboljši tekač, v finišu s časom 2:38:12. Drugi je Cvetlo Pavšič (Enotnost, Ljubljana) 2:39:57, Zdravko Gorišek (Triglav, Kranj) 2:42:58, Mojmir Trifunović (Zelenihrč, Beograd) 2:46:51, Pinjo Sirač (Vlašič, Travnik) 2:46:59, Antun Preželj 2:50:25, Franc Oblak (Jesenice), Jože Osenjak (Fužinar, Ravne), Bogdan Svob (Enotnost, Ljubljana), Ivan Pevec (Graficar, Zagreb).

Popoldne so bili na sporedu skoki. Državni prvak Janez Polda ni prišel v Delnice, da bi branil naslov prvaka. Naslov prvaka za letošnje leto je osvojil Jože Zidar (Jesenice) z 119 točkami in skokoma 42 in 45 m. Sledil je Langus (Jesenice) 217,7 točk (41,5, 42), Gorišek (Enotnost) 215,4 (41,5, 41,5).

Rogelj (Enotnost) 207,8 (39, 40), Oman (Enotnost) 202,4 (39,5, 41) itd.

Najboljši tekmovalce Hrvatske Sporer je zasedel 23. mesto, najboljši tekmovalce Srbije Dugič 25., najboljši tekmovalce BiH Novak pa 30. mesto.

Pri mladincih je prvo mesto zasedel Vlado Senčar (Enotnost) 232,3 (39,5, 37,5), slede Primož Senčar (Enotnost) 186,5 (37,5, 37), Koželj (Bled) 195,6 (37, 37,5) itd.

Majnarici, najboljši tekmovalce iz ostalih republik, je zasedel z 191,2 točkami 6. mesto.

Nastopilo je 54 smučarjev.

KONFERENCA UDELEŽENK SREDNJE-EVROPSKEGA POKALA

Določeni so letošnji prvi nasprotniki

Praga, 19. febr. (CTK.) V Pragi je bila sinoči zaključena letna konferenca predstavnikov držav, katerih klubi sodelujejo v tekmovanju za Srednjeevropski pokal. Delegat Italije je sporočil, da italijanski klubi letos ne bodo sodelovali v tekmovanju in da je vprašanje, ali bodo v njem sploh sodelovali. Končni odgovor glede tega bo italijanska federacija poslala do 8. junija.

Na konferenci so sklenili, da bosta v letošnjem tekmovanju sodelovala po dva prva kluba z lestvice državnih prvenstev ČSR, Madžarske, Avstrije in Jugoslavije. Dve tekmi četrtfinala bodo igrali 24. junija in 1. julija, polfinale 8. junija in 15. julija, finale pa 22. in 29. junija. V prvem kolu bodo igrali prvi klub Avstrije — drugi klub ČSR, Madžarska I — Jugoslavija I, Avstrija II — Jugoslavija II in Madžarska II — ČSR I.

KOSARKA

Nepričakovano: Francija — SZ 61:55

Pariz, 19. febr. (AFP.) V Parizu je sinoči v Palači športov pred okrog 12.000 gledalci francoska kosarkarska reprezentanca premagala reprezentanco SZ 61:55 (25:29). Eden izmed sodnikov za tej tekmi je bil Jugoslovian Miodrag Stefanović.

Obereigner prvi v Lienzu

Lienz, Avstrija, 19. febr. (AP.) Prvo mesto na mednarodnem tekmovanju v slalomu v Lienzu je zasedel Ermet Oberaigner s časom 2:05,5, drugi je bil Hintenseher (Avstrija) 2:07,6, tretji pa Leitner (Avstrija) 2:09,5. Molterer je dvakrat padel in dosegel čas 2:17,4.

S SAHOVSKEGA PRVENSTVA JUGOSLAVIJE

V »Arabski hiši«

Razgovor s tremi, ki vodijo na lestvici

Besedo ima Gligorič: »Janosevič je dobro začel. Celotno se ne bo držal do kraja, kar so mi že že prej pripetilo, bo med prvimi postopki.«

Večna rivala Matanović in Mihič stannujeta v sobi štev. 2. Tokrat govorijo samo Matanović, ker Mihič ne pride v postelje v ožji izbor treh.

»Zakaj bi bilo čudno, če bi bil prvi Janosevič? Dosejel je šesto odlično začet, toda psihično ni vzdržal do kraja. Zdej se je menda že navadil, da bi bilo prav, če bi prekinil tradicijo in napravil podvig, kakor lani Karaklačić. Toda razlika pol točke ni velika in realno bi bilo, da bi bil tudi »Gligo« prvi.«

»Pa tudi razlika med »Gligo« in teboj zmagaja samo pol točke.«

»Da, potem biva je zaključil z nasmehom Matanović, »to vključilo tudi »Gligo« in mene. Rečem ti, razlika ni velika, vse se lahko zgodi.«

Do konca je še 33 kol. Odgovor na vprašanje, kdo bo novi prvak, bo bomo dobili najbrž šele v zadnjih dneh — v začetku marca. Eden izmed teh treh ali kdo drug?

VII. KOLO

Trifunović — Lukič remi
Pirc — Marič remi
Matulović — Rabar 1:0
Čirić — Ivkov remi

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

D. Djurič

Rekli boste, to je spored za dopoldne. Dan pa ima 24 ur. Nič lažega kot da vam pojasnim še to. Mišliti boste, da so po kosilu utrujeni smučarji odšli na zasluženo počitek. No! Zbrali so se na toplem, skorajda bi lahko rekeli na pomladanskem soncu, in...

Harmonika, kitara, šah. To so stvari, s katerimi se slepi zelo radi ukvarjajo ob prostem času.

Skoraj bi pozabili na sliki, ki jo je posnel Dušan: tudi za ples so zelo navdušeni. Pa tudi pojejo radi. Kaj ne bi! Saj sem čisto — če ne vedno — spravi človeka v dobro voljo. Prav nihče ni bil tiho, pa četudi je samo brundal melodijo.

Skratka: so kot družina.

Se zamislite, če nekdaj izjavijo šahovsko partijo, če se sliši zbadljivca na račun drugega, če pri plesu ne pridejo vsi na vrsto.

Se enkrat: prava družina.

»Tole je prava smer, po kateri boste prišli domov«, je izjavila prikupna mlada smučarka. In že je kolona ošmučala v pravi smeri...

Muzika, ples, petje — razvedrilo ob prostem času

Da vam samo skuš

DNEVNE NOVICE

POROČILO

Uprave za ceste LRS o prevoznosti cest I. in II. reda z motornimi vozili na stanju dne 19. februarja 1956 ob 19. Vse ceste I. in II. reda so prenele za vsa motorna vozila, razen osebnih prelatov in cestnih odvozov.

Prilazi: Ljubelj, Predil in Vršič ter cestni odseki: Šoštanj-Sentvid, Črna Zari-Sp. Idrija, Crni vrh-Col, Križevci-Hrušica-Col.

Uprava za ceste LRS objavlja seznam podrobne podatke pri »Putovnicah« Ljubljana, pri informacijski službi RTT Ljubljana, tel. št. 98 in v Radio Ljubljana.

Ostale informacije pri Upravi za ceste LRS, Ljubljana, Beethovnova ulica 10, telefon 21-069.

Esperantski tečaj za začetnike se bo začel v torek, 21. februarja ob 19.30 na Klasični gimnazij, Tržaškova ul. 2 (prej Tomanova). Prijave ob začetku tečaja istotam.

Koristno in praktično! Interesentom pošiljamo brezplačno prvi zvezek dopisnega tečaja: »Sodobna ženska«, »Pravila o lepem vedenju«, »Sporina vzgoja« ali »Moderni ples«. Dopisna šola »Univerzija«, Beograd, poštni predal 180.

PAZITE NA ZNAMKO »CISTEN« GISTILNO SREDSTVO ZA MADEŽE!

KONCERTI

Koncert Ebert tria za modri abonanci ne bo nocoj, temveč v petek, dne 24. februarja. Preostale vstopnice bodo v prodaji na dan koncerta.

Ce veliko stojijo ali mnogo hodijo, uporabljaj osvežujočo kopol z »JELA« kolo. Polizkoj in povej drugim, da je »JELA« sol odlična.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Ponedeljek, 20. febr.: Zaprt. Torek, 21. febr. ob 20: Miller: »Lov na čarovnice«. Abonma G. Sreda, 22. febr. ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.«. Abonma S. Falstaff - Pavle Kovič. Četrtek, 23. febr. ob 20: Wilder: »Naše mesto«. Abonma A. Petek, 24. febr. ob 20: Wilder: »Naše mesto«. Abonma T.

Sobota, 25. febr. ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.«. Izven in za podeželje. (Falstaff - Janez Cesar) Nedelja, 26. febr. ob 15: Wilder: »Naše mesto«. Izven in za podeželje.

OPERA

Ponedeljek, 20. febr.: Zaprt. Torek, 21. febr. ob 19.30: Lindpaintner: »Danina«. Abonma C.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja Torek, 21. febr. ob 20: Matej Bor: »Vesolje v akvariju«. Abonma Vajenci. Sreda, 22. febr. ob 20: Bert Brecht: »Dobri človek iz Sečuana«. Abonma Red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji. Četrtek, 23. febr. ob 20: Bert Brecht: »Dobri človek iz Sečuana«. Abonma Red Četrtek. Vstopnice so tudi v prodaji. Petek, 24. febr. ob 20: Gogolj: »Zemlja«. Abonma LMS I.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za ponedeljek, 20. februarja 5.00-6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni sporod) - 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik - 6.25 Reklame - 6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo - 7.10-7.30 Vedre melodije - 7.30 Radijski koledar - 11.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Dušan Kralj: Ne zamejutimo odpadkov - 11.35 Opoldanski orkestralni sporod - 12.30 Navseti za kmečke gospodinjice - 12.40 Koncertni valčki - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.30 Narodne in domače poskočne melodije - 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: a) Ing. Dušan Vendramin: Halo, kdo tam?; b) Dr. B. Magajna: Dragocena kri - 14.35 Zeleni ste - poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba - 15.30 Se pomnite, tovariši!... Franc Strimpč: a) Pobalinstvo; b) Obrazi v luninem svitu - 15.45 Makedonske partizanske pesmi - 16.00 Zdravstveni navseti - 16.10 Z našimi solisti in skladatelji - 17.10 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame - 18.00 Radijska univerza: Dr. Lavo Čermelj: Nikola Tesla - 18.15 Tri operne uverture - 18.35 Tečaj angleškega jezika - 6. lekcija - II. - 18.50 Glasbena medirga - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Kulturni pregled - 20.15 Simfonični koncert Orkestra Slov. filmorkeste - 22.15-23.00 Domači ansambli v plesnem ritmu - 22.15-23.00 UKV program: Nočni komorni koncert - 23.00 do 24.00 Oddaja za tujino - na valu 827,1 m (prenos iz Zagreba).

DRAŽBENA PRODAJA

pomaranč, rozin in začimb V Zagrebu, v prostorih Trgovinske zbornice LR Hrvatske, Ruzveltov trg št. 2 bo 25. februarja 1956 ob 9. uri DRAŽBENA PRODAJA

- 185 ton (19 lotov) pomaranč »Jaffas« tipa šamuti v lesenih zabojčkih 46-48 kg brutto, ki bodo dobavljene do 20. marca 1956 po želji kupca. Začetna cena 130 din za 1 kg brutto/netto, fco vagon Reka. Najmanjši nakup 1 lot - 10 ton. ● 200 ton (20 lotov) izraelskih pomaranč, okroglih v lesenih zabojčkih 35-37 kg brutto, ki bodo dobavljene do 20. marca 1956 po želji kupca. Začetna cena 120 din za 1 kg brutto/netto fco vagon Reka. Najmanjši nakup 1 lot - 10 ton. ● 615 ton (62 lotov) pomaranč »Jaffas« tipa šamuti v lesenih zabojčkih 46-48 kg brutto, z dobavo od 10. do 20. marca letos. Začetna cena 130 din za 1 kg brutto/netto, fco vagon Reka. Najmanjši nakup 1 lot - 10 ton. ● 100 ton (50 lotov) rozin »Sultanina«-4 v škaflih iz kartona po 17 kg netto in s takojšnjo pošiljko. Začetna cena 300 din za 1 kg netto, fco vagon Reka. Najmanjši nakup 1 lot - 2000 kg. ● 5000 kg belega popra (35 lotov) v vrečah cca 70 kg, z dobavo v začetku marca. Začetna cena 2400 din za 1 kg fco vagon Reka. Najmanjši nakup 1 lot - 2 vreči. ● 500 kg (12 lotov) vanilije »Tahiti« v pocinkanih škaflih, hermetično zaprtih in v lesenih zabojjih teže cca 40 kg, ki bodo razposlane v začetku marca. Začetna cena 18.000 din za 1 kg netto, fco vagon Sežana. Najmanjši in največji nakup 1 lot - 1 zaboj cca 40 kg. ● 1700 kg (34 lotov) nageljnovih žbic v vrečah po 50 kg netto, z dobavo v začetku marca. Začetna cena 2500 din za 1 kg netto fco vagon Sežana. Najmanjši in največji nakup 1 lot - 50 kg. ● 500 kg (10 lotov) oreškov v zabojih po 50 kg netto z dobavo v začetku marca. Začetna cena 2500 din za 1 kg netto fco vagon Sežana. Najmanjši in največji nakup 1 lot - 50 kg. ● 20.000 kg (100 lotov) kumne v vrečah po 50 kg, ki bodo dobavljene v začetku marca. Začetna cena 650 din za 1 kg fco vagon. Najmanjši nakup 1 lot - 200 kg.

Kakovostni in količinski prevzem na kraju natovarjanja. - Plačilo z dokumentarnim akreditivom ali barinarim čekom z zajamčenim bančnim kritjem. Pravico do nakupa imajo trgovinska podjetja na veliko, na drobno, trgovske poslovalnice in kmetijske zadruge. Predstavniki kupcev morajo imeti za polnovelejnjo sklepanje poslov na dražbenem mestu predpisana pooblastila. - Informacije po telefonu 28-947 - Beograd. Avkcijsko mesto pri Savezu trgovinskih komora FNRJ 824

Vesti iz Kranja

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE Ponedeljek, 20. febr. ob 20: »Koncert slepih iz Stare Loke«. Izven. Torek, 21. febr. ob 20: »Velika beseda«. Red A in izven. Četrtek, 23. febr. ob 18: »Velika beseda«. Red C in izven. (Prestavljena ob 16. na 23. febr. zaradi prostih dni v solah). Petek, 24. febr. ob 18: S. Lackner: »Se bo sijalo sonce«. Zaključena predstava za tovarno »Iskra« v Kranju. Nedelja, 26. febr. ob 15 in 17: »Neiztrohnjeno srce«. Kulturna prireditve v spomin 107-letnice smrti dr. Franceta Prešerna. Izven. Gostovanje v Zabreznici-Vrbi. KINO »STORZIČ«: Premiera angleškega filma: »Očka, vrni se«. Predstavi ob 17 in 19.

»CELEIA-SAD«, CELJE ● Kombinat živilske industrije PRODA: tovorni avto, znamke Mercedes 3 tone, v brezhibnem stanju poltovorni avto, znamke Fiat 0,5 tone osebni avto, znamke Olimpya osebni avto, znamke Mercedes v brezhibnem stanju avtomatsko telefonsko centralo z 10 številkami, v brezhibnem stanju Interesenti, državna in zadržna podjetja, naj se zgledajo do konca t. m. Po tem roku bomo ta osnovna sredstva prodali vsakemu interesentu. C 61

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

LEPOTICA ZA MILIJON DOLARJEV

Brez jednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Ester Williams, Walter Pidgeon in Viktor Mature. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje

»KINO VIČ«

Ameriški film

»RUMENO NEBO«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Gregory Peck in Anna Baxter. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Ameriški barvni film: »Na daljnem severu«. Tednik: Filmske novosti št. 7. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »LITOSTROJ«

Ameriški film: »Rdeča reka«. Predstava ob 20. - Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »SLOGA«

Ameriški film: »Nasilje«. Tednik: Filmske novosti 7. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. - V glavni vlogi Van Heflin in Jeanet Leigh. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

Rdeča reka

V glavni vlogi John Wayne in Montgomery Clift. Predstave ob 15, 18, 19 in 20.30. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjič. Jutri italijanski film »Pesmi za ulice«.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

»LILIK«

V glavni vlogi Leslie Caron, Mel Ferrer in Jean-Pierre Aumont. - Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjič. Jutri francoski barvni film »Imel sem sedem hčera«.

Vesti iz Maribora

DEZURNA LEKARNA

Ponedeljek, dne 20. februarja: lekarna »Pri gradcu«, Partizanska c. 1. Torek, dne 21. februarja: lekarna študentske, Gorkega ulica 18.

KINO

PARTIZAN: Nemški barvni film: »Zemlja smehljaja«.

UDARNIK: Ameriški barvni film: »Zadnjič sem videl Pariz«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 20. febr.: Zaprt. Torek, 21. febr. ob 19.30: Loreca: »Marjana Pineda«. Red ZIS.

RODILE SO:

Ivanka Janžekovič, 36 let, knjigovodkinja, D. Počehova - Mirana; Vida Novak, 22 let, kontrolorka - Ireno; Antonija Dimajster, 36 let, gospodinja - Petra; Antonija Zidar, 37 let, gospodinja - Zvezdco; Julijana Corene, 28 let, predica - Romana; Alojzija Rebernik, 23 let, gospodinja, Slov. Bistrica - Antona; Jožica Murau, 37 let, gospodinja - Marjetico; Zofija Prešer, 27 let, gospodinja, Ko-

prvnik - Jožeta; Jožica Taradi, 23 let, strážnica - Ivancica; Ljudmila Kumer, 25 let, računovodja - Jožeta; Marija Kocjan, 29 let, pred. učiteljica - Boruta; Terezija Čuš, 27 let, predica - Branimira; Berta Merčnik, 21 let, skladničnica, Novi Travnik - Ivana; Marija Grum, 28 let, predica - Ireno; Terezija Kokot, 19 let, gosp. pom. - Laznica - Bojana; Marija Vesencjak, 33 let, gospodinja - Danice; Elizabeta Knupič, 26 let, zid. delavka, Poliški vrh - Franca; Antonija Majhen, 34 let, gospodinja, Sp. Velka - Branka; Branka Dobrotinšek, 31 let, delavka - Mirjano; Jožeta Kmetec, 20 let, delavka, Ravne - Jožeta. Umrlj so: Jožeta Bobek, 80 let, upokojenka; Marija Rath, 76 let, upokojenka; Josip Kocmur, 51 let, ravnatelj gimn.; Jožef Zorko, 82 let, upokojenec.

VESTI IZ PTUJA

KINO »MESTNI KINO«: Izredni mladinski film: »Kekec« bomo predvajali za šolsko mladino in otroke.

Celjske vesti

CELJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 21. febr. ob 15: Ivan Cankar: »Lepa Vida«. - II. srednješolski abonma. Petek, 24. febr. ob 15: Ivan Cankar: »Lepa Vida«. - IV. srednješolski abonma. Nedelja, 26. febr. ob 15: George Axelrod: »Sedem let skomina«. Gostovanje v Slov. Konjicah.

KINO

»UNION«: Ameriški barvni film: »Steza slonov«. Predstavi ob 18 in 20. »DOMA«: Ameriški film: »Sonce nas trepe«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

POROČILO O GIBANJU PREBIVALSTVA V CELJU

od 11. do 18. februarja 1956. Rojenih: 29 dečkov in 22 deklic. Poročili so se: Francišek Koritnik, električar, in Ana Klip, knjigovodkinja, oba iz Trbovelj; Damijan Gorčič, strojni tehnik, in Marjeta, Ljudmila Moll, administratorica, oba iz Trbovelj. Umrlj: Silva Pirečnik, otrok iz Nardarja, stara 3 leta; Ivan Haas, upokojenec iz Celja, star 73 let; Anton Smit, otrok iz Zidanega mosta, star 2 leti; Marija Dolenc, gospodinja iz Celja, stara 85 let; Martin Požun, upokojenec iz Loznice, star 66 let; Berta Rosina, gospodinja iz Ormoža, stara 65 let; Jože Parčič, otrok iz Strmca pri Krapini, star 1 dan; Fridrih Sanda, otrok iz Celja, star 13 dni; Stanka Fridrih, otrok iz Celja, stara 7 dni; Martin Tojnik, občinski režež iz Sentjurja pri Celju, star 81 let; Frančiška Pirtovec, gospodinja iz Podgorja pri Velenju, stara 10 let.

IN V OKRAJU CELJU

Rojenih: 18 dečkov in 20 deklic. Umrlj: Marija Zaveršnik, gospodinja iz Sv. Lenarta, stara 89 let; Neža Mikolič, poljedelka iz Dobovca pri Rogateci, stara 89 let; Terezija Berdnik, gospodinja iz Rogatec, stara 44 let; Marjeta Zagar, prevžitarica iz Bistrice ob Savi, stara 84 let; Jožeta Čokan, poljedelka iz Hramš, stara 80 let; Neža Vrabič, upokojenka iz Grobelna, stara 80 let; Elizabeta Krulcec, prevžitarica iz Hramš, stara 80 let.

Velikega nagradnega žrebanja Prešernove družbe se udeležiti lahko samo tisti, ki se vpiše v članstvo najkasneje do 5. aprila in poravnava svoje obveznosti najkasneje do 5. junija

ZMAJ

INDUSTRIJA ZEMUN

POLJOPRIVREDNIH MAŠINA

NAŠIM KUPCEM DAJEMO IDEJNE GRADBENE PROJEKTE ZA NOVE MLINE

ZA VSE PROIZVODE IN VRSTE POSLOV DAJEMO GARANCIJO MLINE IN MLINSKE STROJE IZDELUJEMO PO LICENCI ITALJANSKE TVRDKE »OCRIM« - CREMONA

Glede vseh obvestil se obrnite na proizvajalca, in sicer

»ZMAJ« - ZEMUN, telefon 37-055 in »POBEDA« - NOVI SAD, telefon 34-23

OPRAVLJAMO:

mline vseh zmogljivosti s pnevmatičnim transportom avtomatične mline tipa »Superior« zmogljivosti 4 do 31 1/24h vse vrste mlinskih strojev, naprav in delov

rekonstrukcijo mlinov vseh vrst projektiranje mlinov vseh zmogljivosti po potrebi nadzorujemo izvajanje gradbenih del izdelujemo ekonomske elaborate z diagramom mletja

POBEDA

FABRIKA NOVI SAD

Vzpon novega

● Pregarjanje črncev v južnih državah ZDA

KU KLUX KLANA?

Vse svetovno časopisje je zadnje dni pisalo o študentki Autherine Lucy, ki je bila prva črna študentka na univerzi v Alabami. Ni pa se na njej obdržala dolgo časa, ker so jo prenapetosti kmalu izključili. Ta postopek je obsodil sam predsednik ZDA Dwight Eisenhower, prav tako pa tudi vodja demokratov Stevenson, ki je dejal, da je treba spoštovati zakone. Črna študentka se misli pritožiti na vrhovno sodišče ZDA, ki je izdalo zakon o odpravi rasnega razlikovanja na šolah in univerzah. V zvezi s tem primerom je prišlo do večjega oživljanja rasne mržnje na jugu ZDA. Objavljamo krajši izvleček reportaže, ki so jo objavili angleški časniki.

Mesto Yazoo je mesto, ki leži v delti Mississippija, mesto polno magnolij, zelenih verand in vrste spominov, ki se ne pozabijo tako

Tesarjeva žena je podpisala prošnjo, da bi njen otrok obiskoval isto šolo kot beli otroci. Rezultat: moža so vrgli iz službe, njo pa ponižali.

hitro. Yazoo je bilo prijazno mesto, dokler ni...

Neki črncec, ki je živel že šestdeset let v tem mestu, je podpisal prošnjo za dovoljenje, da lahko pošlje svoje otroke v šolo skupaj z belimi otroki. Prošnjo je podpisalo tudi dvainšestdeset drugih črnih staršev, ki bi radi svojim otrokom nudili isto izobrazbo, kot jo imajo beli otroci.

Nekaj dni kasneje je lokalni list tega mesta na zadnji strani objavil listo vseh tistih črncev, ki so podpisali prošnjo.

REZULTAT

Nekaj dni nato ni mogel največji črni trgovec, ki je prav tako podpisal prošnjo, dobiti blaga za svojo trgovino na drobnopriprodajnem trgu. Prav tako ga je pozvala mestna banka, naj takoj dvigne ves svoj denar, ki ga je imel naloženega.

Tako je mož čez noč bankrotiral. Ni pa ostal osamljen. Prav tako sta tudi dva podpisnika prošnje — trgovca, kmalu naletela na težave pri nakupovanju.

Morala sta zapreti trgovini in se izseliti.

Neki tesar ni podpisal prošnje sam, pač pa njegova žena. Ni trajalo dolgo, ko ga je podjetje vrlo na cesto. S tem pa ni bilo še končano. Tesarjeva žena je šla kmalu nato v neko trgovino. Tam so jo prepoznali in trgovci ji ni hoteli postreči.

Tistih, ki so podpisali prošnjo, je bilo 53. Kmalu so vsi izgubili službe. Dva pa sta po objavi seznama v lokalnem listu takoj odinila na prvi vlak, ki je peljal v Detroit.

Pred letom dni je bilo v mestu 253 črncev. Sedaj jih je 15.

To so pa primeri samo iz enega mesta, in še ti k sreči brez prelivanja krvi. Ni pa težko najti preganjane črnce po vsem Jugu.

OBRAMBA

Nekateri, ki si sploh ne upajo nastopiti proti temu terorju, razlagajo, da je to pojav novega Ku Klux Klana. Le-ta ima sedaj mnogo različnih imen, običajno pa se imenuje Svet belih državljanov.

Trenutno vodi to organizacijo — ki ima svoje orgije ob ognjenih križih, takih kot jih je uporabljal Ku Klux Klan pred petintridesetimi leti, in ki uporablja proti črnem vse metode od gospodarskega uničenja do fizičnih napadov — nek bivši angleški oficir.

Pred nekaj tedni je štirideset tisoč črncev v mestu Big Syn bojkotiralo mestno avtobusno podjetje. Zakaj? Ker so zaprli nekaj črncev v utemeljitvijo, da so sedeli preblizu bele ženske!

Nastopili so enotno, niso se ustrašili terorja in podjetje je propadlo.

Cepprav črni ljudje vedo, da so njih nasprotniki močnejši, sicer ne po duhu, temveč ekonomsko, se zavedajo, da jim s terorjem ne bodo mogli do živga, če bodo enotni. Ravnaajo se po geslu: »Vsi za enega, eden za vse!»

Oblečeni v bele kute s posebnimi znaki, ki jih imajo člani Sveta belih državljanov, se zbirajo okrog ognjenega križa. Tako so že pred petintridesetimi leti delali člani zloglasne organizacije Ku Klux Klan. Obe organizaciji pa imata isti smoter, preganjanje črncev, katere so smatrali Ku Klux Klanovci in sedaj Svet belih državljanov za manjvredne.

Drobne ZANIMIVOSTI

KINEMATOGRAFSKO platno, ki se širi in krči. Praksa je pokazala, da na cinemaskopskih (razširjenih) platnih velike silke na splošno niso dobre. Zato so angleški lastniki kinematografov namestili v cinemaskopih takšno platno, ki se poljubno razširi ali skrči, kakor pač zahteva prizori.

EMBRIO V OTROKOVEM DROBOVJU. Na kirurški kliniki na Dunaju so imeli od danes čudno operacijo. Iz drobovja leto dni starega dečka so izrezali embrio okrnjenega dvojčka. Otrok je imel motnje v prebavi in otečeno drobovje. Mislili so, da gre za tumor. Operacija pa je pokazala, da je nosil otrok v drobovju svojega dvojčka.

ORKAN SO FOTOGRAFIRALI. Naključno je treba pripisati, da se je tehnikom raziskovalnega laboratorija ameriške mornarice v Washingtonu posrečilo fotografirati orkan. Dvododelno raketo z avtomatično fotografsko kamero so izstrelili v trenutku, ko je nastajal nad ameriškim področjem orkan. Kamera ga je posnela iz višine 18 km. Slika, edinstvena te vrste, se je zelo dobro posrečila.

O. HENRY

Revmatizem

Vlomilec je hitro zlezal skozi okno. Potlej si je nekoliko oddahnil in počakal. Vlomilec, ki dela čast svoji umetnosti, zmerom nekoliko počaka, preden se loti dela.

Hiša je bila vila. Opažena hišna vrata in neobrezan bršljin sta preprečevala vlomilca, da sedi lastnica vile nekje na verandi ob morju in pripoveduje simpatičnemu možu v veslaškem dresu, da še nihče ni razumel njenega v čustvih prekipeljavca osamljenega srca. Svetloba, padajoča skozi okno na pročelju tretjega nadstropja, in pozni letni čas pa sta pričala, da je gospodar bršljin, da bo brščas kmalu ugasnil luč in legel k počitku.

Vlomilec se je jel plaziti naprej. Nosil ni ne krinke, ne zastrte lampe ali gumijastih čevljev. Pač pa je imel v žepu revolver kalibra 38 in resnobno je žvečil žvečilni gumi.

Pohištvo je bilo pokrito s polletnimi plahkami, da se ne bi nabiral na njem prah. Srebro je bilo spravljeno nekje daleč v safu. Vlomilec ni pričakoval nobenega omembe vrednega plena. Njegov cilj je bila slabo razsvetljena soba, v kateri je gospodar brščas trdno spal, potem ko je bil poiskal kakršnokoli razvedrililo, da bi si olajšal breme osamljenosti. Tam bi mu utegnila sreča nakloniti nekaj poklicnega plena, morda kako zlatnino, uro, z biseri posuto kravatno iglo — nič nenavadnega ali neprikladnega. Videl je samo odprto okno in tako je pač izkoristil priliko.

Rahlo je vlomilec odprl vrata molno razsvetljene sobe. V postelji je ležal speči gospodar. Na posteljni omariči so ležale razmetane razne drobnjarije —

zmečkani listi, ura, ključ, pokerske igralne znamke, čiki in še ne odprta steklenica slatine za jutraj.

Vlomilec je napravil tri korake proti posteljni omariči. Mož v postelji je nenadoma zahrkal in odprl oči.

»Ležite mirno,« je rekel vlomilec. Mož v postelji se je ozrl na okrogli konec vlomilčevega revolverja in negibno obležal.

»Roke kvišku!« je zaklical vlomilec.

Mož v postelji je imel kratko, koničasto, rjavkasto brado. Videi ti je bil meščanski, ugleden, razburljiv in ogorčen. Dvignil se je, obsedel v postelji in dvignil desnico nad glavo.

»Se drugo roko kvišku!« je zaklical vlomilec. »Mar ne znate šteti do dveh? Le urno!«

»Druge pa ne morem dvigniti,« je dejal mož v postelji in bolešno spačil obraz.

»Kako to?«

»V rami imam revmatizem.«

»Vnetje?«

»Ne več. Vnetje je popustilo.«

Vlomilec je stal nekaj trenutkov mirno in držal revolver namerjen na bolnika. Ozrl se je na plen na posteljni omariči, potem pa v zadregi spet na moža v postelji. In nenadoma je tudi sam bolešno spačil obraz.

»Ne stojte tu in ne pačite obraza!« ga je nahnul nejevoljen mož v postelji. »Če ste že prišli krast, zakaj tega ne storite? Saj leži vse pred vami.«

»Oprostite,« je rekel vlomilec kislega obraza, »toda tale hip me je prijel. Vaša sreča, da tudi mene muči revmatizem. Mene trga po levi roki. Vsak drug na mojem mestu bi vas bil počel, če ne bi bili dvignili leve roke.«

»Od kdaj vas pa muči?« je vprašal mož v postelji.

»Ze štiri leta. In najbrž ne bo ponehal. Če človeka prime, ga drži vse življenje — vsaj meni se zdi tako.«

»Ali ste že poskusili s klopatično masljo?« je vprašal mož v postelji radovedno.

»Po cele litre sem jo porabil,« je odgovoril vlomilec. »Če bi položil skupaj vse kače, katerih mast sem uporabil, bi segale osemkrat do Saturna in njihovo klopatanje bi se razlegalo nazaj tja do Valparaisa.«

»Mnogi si skušajo pomagati s hizelemskimi pilulami,« je pripomnil mož v postelji.

»Neumnost!« je dejal vlomilec. »Jemal sem jih pet mesecev. Zaman. Nekoliko bolje je bilo tisto leto, ko sem jemal Pattove praške proti bolečinam. Mislim pa, da mi je omilil bolečine kostanj, ki sem ga nosil v žepu.«

»Ali vas trga bolj jutraj ali ponoči?« je poizvedoval mož v postelji.

»Ponoči,« je odgovoril vlomilec. »takrat kadar imam največ opraviti. Toda — roko lahko položite nazaj — povejte mi, ali ste že poskusili z Blicherstaffovim sredstvom za razmnoževanje krvničk?«

»Ne. Ali dobivate priložnostne napade ali pa vas trga kar naprej?«

Vlomilec je sedel na vznožje postelje, prekrizal noge in si položil revolver na kolena.

»Trganje se menjava,« je dejal, »prime me, če mislim na to.

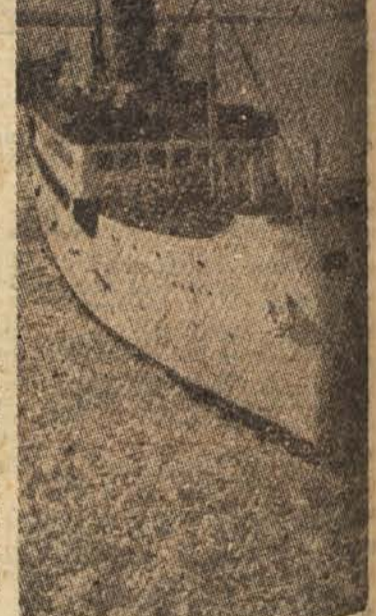
Zato sem moral delo v drugem nadstropju opustiti, ker me je večkrat prišlo na pol pota. Veste, po mojem tudi ti vrazji zdravnik ne pozna nobenega zdravila proti revmatizmu.«

»Drži. Jaz sem potrošil že blizu tisoč dolarjev, pa mi ni prav nič pomagalo.«

Vlomilec se je ozrl na svoj revolver, potem pa ga je v zadregi spravil v žep.

»Povejte mi no,« je dejal potem nekam prisiljeno, »ali ste že kdaj poskusili opodeldok?«

»Smešno,« je odgovoril mož v postelji ogorčeno. »Masiranje s

Potniška ladja, ki je vozila med Kjöbenhavnom (Danska) in Malmöjem (Svedska), je ostala v pristanišču, ker jo je tja priklenil led

surovim maslom pomaga prav toliko.«

»Drži,« je pritrdil vlomilec. »To je nekaj za dekletca, ki jih je opraskala mačka. Edino sredstvo, vam pravim, je majhno, prijetno zdravilno krokanje. Pojdite — tole kar pustite — in oprostite — oblecite se in pojdite.«

»Ze teden dni se ne morem obleči brez tuje pomoči,« je dejal mož v postelji. »Bojim se, da Thomas še spi in...«

»Kar brez skrbi vstanite,« je rekel vlomilec, »jaz vam pomagat zleži v tele cape.«

Kakor val plime sta se vrnila vsakdanost in navada in pljusnila čez moža v postelji. Pogladil si je rjavkastosivo brado.

»To je na moč nenavadno...« je začel.

»Tu je vaša srajca,« je rekel vlomilec. »Pohižite.«

Ko sta že stala na pragu, se je mož obrnil in stopil nazaj.

»Skoraj bi bil pozabil vzeti denar,« je rekel, »zvečer sem ga položil na posteljno omaričo.«

Vlomilec ga je potegnil za rokav nazaj.

»Saj ga ne potrebujete,« je dejal, »povabim vas. Ali ste že poskusili s čarobno zajtjo masljo?«

Reaktivni čolni

V Londonu so nedavno objavili nekaj podrobnosti o reaktivnem čolnu, ki je vzbudil na razstavi čolnov veliko pozornost. Čoln žene naprej tako imenovani deflektor, ki bruha vodo iz sebe skoraj vodoravno. Ker se deflektor suče v polnem krogu, se lahko čoln z enako hitrostjo pomika naprej in nazaj, pa tudi v stran. Potreben mu ni ne propeler ne krmilo. Njegova prednost je zlasti v tem, da lahko vozi tudi po plitvi vodi, po kateri običajni čolni sploh ne morejo voziti. Vozi lahko tudi po vodi, polni morske trave ali po ozkih prekopih, ker le poznatno vzvalovi vodo. Upravlja ga je zelo lahko. Giblje se lahko v krogu in sam zdrkne s plitvine ali peska, če zavoji nanj. Zadoštuje samo obrniti deflektor, ki potiska iz čolna vodo, pa se čoln tudi v največji hitrosti hipoma ustavi.

Reaktivni čoln prevozi na uro nad 11 km. Konstruktorji pravijo, da bo hitrost večjega čolna z močnejšim motorjem še večja. Načelo, po katerem vozi reaktivni čoln, ni nič novega. Takšne čolne izdelujejo ne le v Veliki Britaniji, marveč tudi v ZDA in v ZSSR.

Slika je bila posneta na eni izmed najbolj prometnih ulic v Rimu. Skoraj neverjetno, toda tudi v tem mestu letos niso ostali brez snega, čeprav je le-ta tu prava redkost. Iznajdljivi smučar si je privezal smuč in se vključil v mestni promet.

Abeceda namesto kitajskih znakov

Radio Peking je te dni poročal, da so pristojne oblasti v načelu sklenile zamenjati kitajske znake z abecedo. Iz te objave sledi, da so priprave posebne komisije končane in da je Kitajska na poti, da bo dobila evropski podobno abecedo. Delno je komisija naslonila kitajsko abecedo na vietnamsko metodo, po kateri pišejo posebno težavne zloge z mnogimi samoglasniki ali soglasniki.

SKOZI SNEG IN VIHAR

Riše: MARIJAN AMALIETTI
Viktor Grad

124. ... devetindeset... šestdeset enainšestdeset... Zadnji naboj je izginil v luknjo. ... dvainšestdeset... trindeset... Ogenj je obližnil zadnje vzglavno vrstico. Tri sekunde dalj je trajalo, kot sta predvidela. Nič zato. Časa bo še kljub temu dovolj. Še en pogled. Iz vseh strani so se marljivo dvigali sivi stebrički dima. Vse v redu! Pognala sta se počevno po strmini navzdol.

125. Marko in Brane sta vozila s polno brzino. Sneg se je prašil okoli njiju in plesal v značnem vrtilcu, ki je ostajal za njima. Še malo in že bosta na trdnem snegu. V tem so vsi zakričali od groze. Marko je naložil na mehak sneg in se globoko vdrl. Silni sunek ga je vrgel naprej, da se je prekopicnil. Brane se je ozrl. Kri mu je zledonela v žilah. Vsak hip bodo eksplodirala mine!

126. V drobci sekunde se je odločil: nazaj in pomagati padlemu tovarišu. Morda si je zlomil nogo. V tem primeru se ne bo mogel rešiti sam. Sneg je brizgnil na vse strani. Brane se je hitro vračal v breg. Marko se je od hudega padca snela smučka. Zdal se je trudil, da bi je dosegel in pripel nazaj. »Pusti smučko!« so kričali tovariši. »Boži peči!«